

„Zbadanie wybranych inicjatyw zrealizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej udzielanej za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w latach 2012-2014, w tym wybranych działań Fundacji Solidarności Międzynarodowej prowadzonych w ramach zadań zleczanych przez Ministra Spraw Zagranicznych na mocy ustawy o współpracy rozwojowej oraz programów i projektów na rzecz Mołdawii”

Raport metodologiczny

Zamawiający: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Wykonawca: ECORYS Polska Sp. z o. o

Warszawa, czerwiec 2015 r.

Spis treści

Indeks skrótów	3
Wstęp	4
Cel raportu	4
Struktura raportu	4
Koncepcja badania	5
Cel badania	5
Kontekst badania	5
Przedmiot i zakres badania	6
Kryteria ewaluacyjne	8
Pytania badawcze	9
Metody zbierania i analizy danych	10
Organizacja badania	39
Szczegółowy harmonogram badania	39
Podział pracy	45
Współpraca z Zamawiającym	47
Obszary ryzyka	48
Narzędzia badawcze	57
Szablon analizy dokumentów	57
Scenariusz warsztatu otwierającego	57
Kwestionariusz ankiety elektronicznej (CAWI)	58
Scenariusz wywiadu pogłębionego	61
Scenariusz panelu ekspertów	65
Zagadnienia oraz zasady dotyczące World Cafe (Komponent I)	65

Indeks skrótów

Wyrażenia i skróty używane w Raporcie Metodologicznym oznaczają:

MSZ	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
FSM	Fundacja Solidarności Międzynarodowej
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
UE/ EU	Unia Europejska
DWR	Departament Współpracy Rozwojowej (Ministerstwa Spraw Zagranicznych)
IDI	Indywidualne wywiady pogłębione
CAWI	Internetowe badanie ankietowe
RM	Raport metodologiczny
RK	Raport końcowy

Wstęp

Cel raportu

Raport metodologiczny został opracowany przez Ecorys Polska dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach realizacji badania „Zbadanie wybranych inicjatyw zrealizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej udzielanej za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w latach 2012-2014, w tym wybranych działań Fundacji Solidarności Międzynarodowej prowadzonych w ramach zadań zleczanych przez Ministra Spraw Zagranicznych na mocy ustawy o współpracy rozwojowej oraz programów i projektów na rzecz Mołdawii”. Celem opracowania jest uszczegółowienie i uzgodnienie koncepcji i organizacji prac badawczych realizowanych w ramach niniejszego badania.

Struktura raportu

Raport metodologiczny składa się z czterech rozdziałów. Rozdział pierwszy opisuje koncepcję badania. Omawiamy w nim szerszy kontekst badania. Rozdział ten zawiera informacje na temat celów, przedmiotu i zakresu badania, a także prezentuje poszczególne etapy badania. Rozdział drugi opisuje metody zbierania i analizy danych, jakie planujemy wykorzystać w ramach badania wraz z opisem prób badawczych. Zawiera on ponadto zbiór kluczowych publikacji i innych materiałów, które planujemy wykorzystać w ramach analizy desk research. Rozdział trzeci zawiera harmonogram badania, a także szczegółowy podział pracy członków zespołu badawczego. Rozdział czwarty zawiera propozycję narzędzi badawczych oraz techniki, które użyte są w badaniu.

Koncepcja badania

Cel badania

Celem głównym badania jest sformułowanie wniosków dotyczących czynników, które mają największy wpływ na efektywność polskiej pomocy rozwojowej, a także wskazanie rekomendacji dotyczących działań prowadzonych w najbliższych latach.

Badanie ewaluacyjne posłuży z jednej strony do określenia najważniejszych czynników wpływających na efektywność polskiej współpracy rozwojowej oraz do zidentyfikowania głównych kierunków rozwoju polskich działań pomocowych, a z drugiej strony do sformułowania wniosków i rekomendacji dla procesu planowania krótko- i średniookresowego (rocznego i pięcioletniego) polskiej pomocy, w tym do wspólnego programowania pomocy w ramach Unii Europejskiej. W szerszym kontekście wyniki badania ewaluacyjnego mogą przyczynić się do podniesienia jakości polityk publicznych w Polsce, a w szczególności polityki zagranicznej

W rezultacie badania ewaluacyjnego zostaną sformułowane rekomendacje odnoszące się do przyszłych programów i projektów, które będą realizowane w ramach planów rocznych wynikających z założeń koncepcyjnych Wieloletniego Programu Współpracy Rozwojowej na lata 2016-2020. Pozwolą m.in. zwiększyć oddziaływanie polskiej pomocy, wzmocnić pozytywny wizerunek Polski, jako kraju aktywnego w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju na świecie oraz wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju, a także wspierać procesy podejmowania decyzji w kwestiach związanych ze współpracą rozwojową finansowaną ze środków znajdujących się w dyspozycji MSZ, w tym decyzji dotyczących zakresu udziału Polski we wspólnym programowaniu UE.

Kontekst badania

Polska jako członek Unii Europejskiej, OECD i Organizacji Narodów Zjednoczonych, angażuje się we współpracę rozwojową na rzecz krajów rozwijających się. Współpraca ta polega na partnerskim współdziałaniu pomiędzy instytucjami publicznymi i pozarządowymi w Polsce oraz w krajach, którym pomoc jest udzielana. Celem tej współpracy jest zniwelowanie różnic w poziomie rozwoju między krajami.

Współpraca rozwojowa koordynowana jest przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych (MSZ). Na mocy ustawy o współpracy rozwojowej z dnia 16 września 2011 MSZ prowadzi działania współpracy rozwojowej w państwach rozwijających się, w tym w krajach Partnerstwa Wschodniego (m.in. Gruzja, Mołdawia i Ukraina) oraz Afryki Północnej (Tunezja). Zgodnie z Programem wieloletnim współpracy rozwojowej na lata 2012-2015 polska współpraca rozwojowa podzielona jest m.in. na dwa obszary tematyczne: demokracja i prawa człowieka oraz transformacja. Ministerstwo Spraw Zagranicznych odpowiada zarówno za formułowanie celów polityki rozwojowej, jak i koordynowanie oraz wdrażanie związanych z nią działań.

Fundacja Solidarności Międzynarodowej (FSM) (do 2013 Polska Fundacja Międzynarodowej Współpracy na rzecz Rozwoju „Wiedzieć Jak”) została powołana w końcu lat 90-tych z inicjatywy Prezydenta RP. Fundacja na podstawie umów zawartych z MSZ prowadzi działania służące wspieraniu demokracji i praw człowieka. Na mocy ustawy Minister Spraw Zagranicznych może zlecać Fundacji realizację zadań w zakresie współpracy rozwojowej w państwach, w których panują szczególne warunki polityczne. Głównym obszarem działalności Fundacji są obecnie m.in. kraje Partnerstwa Wschodniego, a także Tunezja. Fundacja realizuje swoje cele głównie poprzez wspieranie projektów realizowanych przez polskie organizacje pozarządowe we współpracy z partnerami lokalnymi z zagranicy (regranting).

Działania Fundacji głównie koncentrują się wokół pięciu obszarów (obserwacja wyborów, wsparcie niezależnych mediów, wsparcie demokracji lokalnej i podmiotowości obywateli, pomoc organizacjom broniących praw człowieka i współpraca z instytucjami publicznymi we wdrażaniu dobrych praktyk funkcjonowania instytucji publicznych).

W ostatnich latach wartość udzielanej przez Polskę pomocy rozwojowej wynosiła kolejno:

- w roku 2010: 1 139 mln zł,
- w roku 2011: 1 239 mln zł,
- w roku 2012: 1 422 mln zł,
- w roku 2013: 1 472 mln zł,
- w roku 2014: 1 378 mln zł.¹

Przedmiot i zakres badania

Przedmiotem badania są wybrane inicjatywy zrealizowane w ramach polskiej współpracy rozwojowej udzielanej za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w latach 2012-2014, w tym wybrane działania Fundacji Solidarności Międzynarodowej prowadzone w ramach zadań zleczanych przez Ministra Spraw Zagranicznych na mocy ustawy o współpracy rozwojowej oraz programy i projekty na rzecz Mołdawii.

Badanie składa się z dwóch komponentów:

Komponent I

Dotyczy wybranych działań zrealizowanych na rzecz Gruzji, Ukrainy i Tunezji w ramach zleconego Fundacji Solidarności Międzynarodowej zadania *Wsparcie demokracji*, finansowanego ze środków rezerwy celowej budżetu państwa, pozostających w dyspozycji MSZ na współpracę rozwojową. Zakres tego Komponentu został określony w następujący sposób:

¹ Dane za stroną www.polskapomoc.gov.pl, pobrane dn. 3.07.2015

- Projekty zrealizowane w ramach zadania *Wsparcie demokracji* przez polskie organizacje pozarządowe we współpracy z partnerami lokalnymi. Inicjatywy, które miały na celu wspieranie prodemokratycznych przemian społecznych w krajach w okresie transformacji systemowej i w krajach, gdzie system polityczny posiada tylko pewne elementy powszechnie uznane za demokratyczne.
- Badaniu ewaluacyjnemu poddane zostaną rezultaty i efekty wybranych projektów zrealizowanych w 2012, 2013 i 2014 r.
- Badane zostaną wybrane projekty zrealizowane na rzecz Ukrainy i Gruzji w ramach 3 priorytetów konkursu grantowego, w tym:
 - W priorytecie *Wolności obywatelskie w państwie prawa* badaniu ewaluacyjnemu podlegać będą projekty z zakresu: wzmocnienia praworządności, wsparcia inicjatyw obywatelskich, współpracy instytucji państwowych i obywatelskich we wdrażaniu dobrych praktyk, funkcjonowania instytucji publicznych; poszerzenia dostępu obywateli do rzetelnej i obiektywnej informacji, dzięki rozwojowi niezależnych mediów, zwłaszcza elektronicznych.
 - W priorytecie *Wsparcie młodych liderów transformacji i demokracji* badaniu ewaluacyjnemu podlegać będą projekty z zakresu: zwiększenia udziału młodzieży w transformacji systemowej, kształtowania instytucji demokratycznych, kultury demokratycznej i postaw obywatelskich wśród młodzieży, edukacji obywatelskiej; liderów transformacji systemowej.
 - W priorytecie *Wzmocnienie potencjału wspólnot lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego* badaniu ewaluacyjnemu podlegać będą projekty z zakresu: wzmocnienia samorządności i demokracji lokalnej, dobrego zarządzania w administracji lokalnej, mechanizmów dialogu społecznego i konsultacji społecznych; wsparcia działań organizacji pozarządowych, pracujących na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, think-tanków, niezależnych związków zawodowych, niezależnych mediów, zwłaszcza obywatelskich.
- Zbadane zostaną także działania na rzecz transformacji w Tunezji wykonane bezpośrednio przez FSM w uzgodnieniu z MSZ.

Komponent II

Obejmuje projekty zrealizowane na rzecz Mołdawii finansowane ze środków rezerwy celowej budżetu państwa pozostających w dyspozycji MSZ na współpracę rozwojową. Zakres Komponentu II obejmuje:

- Wybrane projekty realizowane na rzecz Mołdawii w ramach konkursów dotacyjnych „*Polska pomoc rozwojowa*” przez zarejestrowane w Polsce organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego i administracji, a także w ramach systemu małych grantów obejmującego polskie placówki zagraniczne, które samodzielnie lub we współpracy z miejscowymi partnerami realizują projekty rozwojowe.

- Rezultaty i efekty wybranych projektów zrealizowanych w 2012, 2013 i 2014 r.
W roku 2012 *Plan współpracy rozwojowej* przewidywał realizację projektów w ramach 3 priorytetów:
 1. *Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami,*
 2. *Rozwój regionalny i decentralizacja,*
 3. *Rozwój obszarów wiejskich.*W roku 2013 i 2014 również realizowane były 3 priorytety:
 1. *Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami,*
 2. *Rozwój regionalny i budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej,*
 3. *Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich.*
- Pomoc udzielana Mołdawii w latach 2012, 2013 i 2014 realizowana w ramach Systemu Małych Grantów, tj. za pośrednictwem polskiej Ambasady w Kiszyniowie.
- Projekty FSM realizowane pośrednio (7 projektów) lub bezpośrednio (Ustanowienie i prowadzenie Centrum Informacyjnego dla Władz Lokalnych Republiki Mołdawii).

Kryteria ewaluacyjne

Badanie będzie realizowane w oparciu o pięć głównych kryteriów:

- **Trafność** rozumiana jako odniesienie do kluczowych problemów beneficjentów. Sprawdzenie czy projekt przyczynił się do rozwiązania rzeczywistych problemów beneficjentów.
- **Trwałość** rozumiana jako wymierne oddziaływanie rezultatów projektu na grupę docelową po formalnym zakończeniu projektu. Sprawdzenie czy zmiany/wpływ rezultatów projektu będą utrzymane przez długi czas.
- **Efektywność** rozumiana jako uzasadnienie nakładów poniesionych ze środków współpracy rozwojowej w uzyskanych wynikach i rezultatach. Sprawdzenie jak zasoby projektów przetworzono w bezpośrednie produkty.
- **Skuteczność** rozumiana jako stopień zrealizowania celów polskiej współpracy rozwojowej. Sprawdzenie w jakim stopniu projekty przyczyniły się do osiągnięcia celów szczegółowych i ogólnych.
- **Użyteczność** rozumiana jako wykorzystanie efektów wywołanych prowadzoną interwencją (zarówno planowanych, jak i nieplanowanych), odniesienie tych efektów do rzeczywistych potrzeb beneficjentów. Sprawdzenie czy i w jaki sposób projekty przyczyniły się do zaspokojenia potrzeb grup docelowych, czy pojawiły się pozytywne lub negatywne efekty uboczne.

Pytania badawcze

W trakcie badania wybranych inicjatyw udzielone zostaną odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

Komponent I:

1. Jakie efekty długofalowe osiągają projekty koordynowane oraz bezpośrednio realizowane przez FSM w krajach objętych badaniem?
2. Które działania zrealizowane lub koordynowane przez FSM w najwyższym stopniu przyczyniły się do realizacji celów/priorytetów sformułowanych w umowach dotacji zawartych między MSZ i FSM?
3. Czy/ które/ w jakich aspektach projekty zrealizowane lub koordynowane przez FSM wyróżniały się na tle działań innych donatorów i były szczególnie użyteczne/ wartościowe dla beneficjentów?
4. Jakie działania zrealizowane lub koordynowane przez FSM w najwyższym stopniu sprzyjały widoczności najlepszych polskich doświadczeń i upowszechnianiu wizerunku Polski jako wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju?
5. Czy realizowane działania odpowiadały na rzeczywiste potrzeby beneficjentów? Czy przeprowadzono diagnozę potrzeb dla poszczególnych krajów? Jeśli tak, na jakich danych/ informacjach została ona oparta? Czy te potrzeby zostały zaspokojone poprzez prowadzone działania?
6. Które projekty wykazywały największą efektywność rozumianą jako stosunek poniesionych nakładów do osiągniętych rezultatów? Czy istnieją przyczyny (np. polityczne, strategiczne), dla których projekty osiągające niską efektywność powinny być kontynuowane w przyszłości?
Czy zlecenie FSM realizacji zadań przez MSZ sprawia, że wdrażanie projektów przebiega bardziej efektywnie i/lub sprawnie?

Komponent II:

1. W jakim stopniu i które działania zrealizowane w ramach projektów były najistotniejsze dla wsparcia reform realizowanych w Mołdawii?
2. Które działania i dlaczego miały największy wpływ na poprawę sytuacji beneficjentów projektów oraz które działania i dlaczego w największym stopniu przyczyniły się do poprawy sytuacji organizacji partnerskich uczestniczących (formalnie i nieformalnie) w realizacji projektów?
3. Czy, jeśli tak to przy jakich działaniach i w jakich aspektach występuje synergia między projektami na danym obszarze lub dla danej grupy interesariuszy?
4. Czy, które, w jakich aspektach polskie projekty wyróżniały się na tle działań innych polskich lub zagranicznych donatorów i były szczególnie użyteczne dla beneficjentów?
5. Czy, jeśli tak to w jaki sposób beneficjenci wykorzystują produkty przygotowane w wyniku działań projektowych (w tym przeszkolone kadry, wyposażenie sprzętowe)?

6. Czy, jeśli tak to które najczęściej i w jaki sposób beneficjenci kontynuują lub multiplikują działania zapoczątkowane przez program polskiej pomocy rozwojowej?
7. Jakie działania w ramach programu polskiej pomocy rozwojowej w najwyższym stopniu przyczyniły się do widoczności najlepszych polskich doświadczeń i upowszechnianiu wizerunku Polski jako wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju?
8. Czy realizowane projekty zaspokajały rzeczywiste potrzeby beneficjentów? Czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu, rezultaty zrealizowanych działań przyczyniły się do rozwiązania ich problemów?
9. Jakie czynniki (wewnętrzne i zewnętrzne) wpływają na wzrost efektywności projektów realizowanych w Mołdawii? W przypadku których projektów efektywność jest największa? Co o tym decyduje?

Metody zbierania i analizy danych

Poniższy rozdział ma na celu zaprezentowanie metod i technik, które zostaną zastosowane w trakcie badania ewaluacyjnego. Przedstawiona koncepcja badania jest syntezą oczekiwań Zamawiającego przedstawionych na etapie postępowania przetargowego oraz dodatkowych propozycji ze strony ewaluatorów wskazanych w ofercie i dopracowanych we wstępnej fazie realizacji zamówienia. Rozdział ten został podzielony na dwie części odpowiadające dwóm komponentom badania.

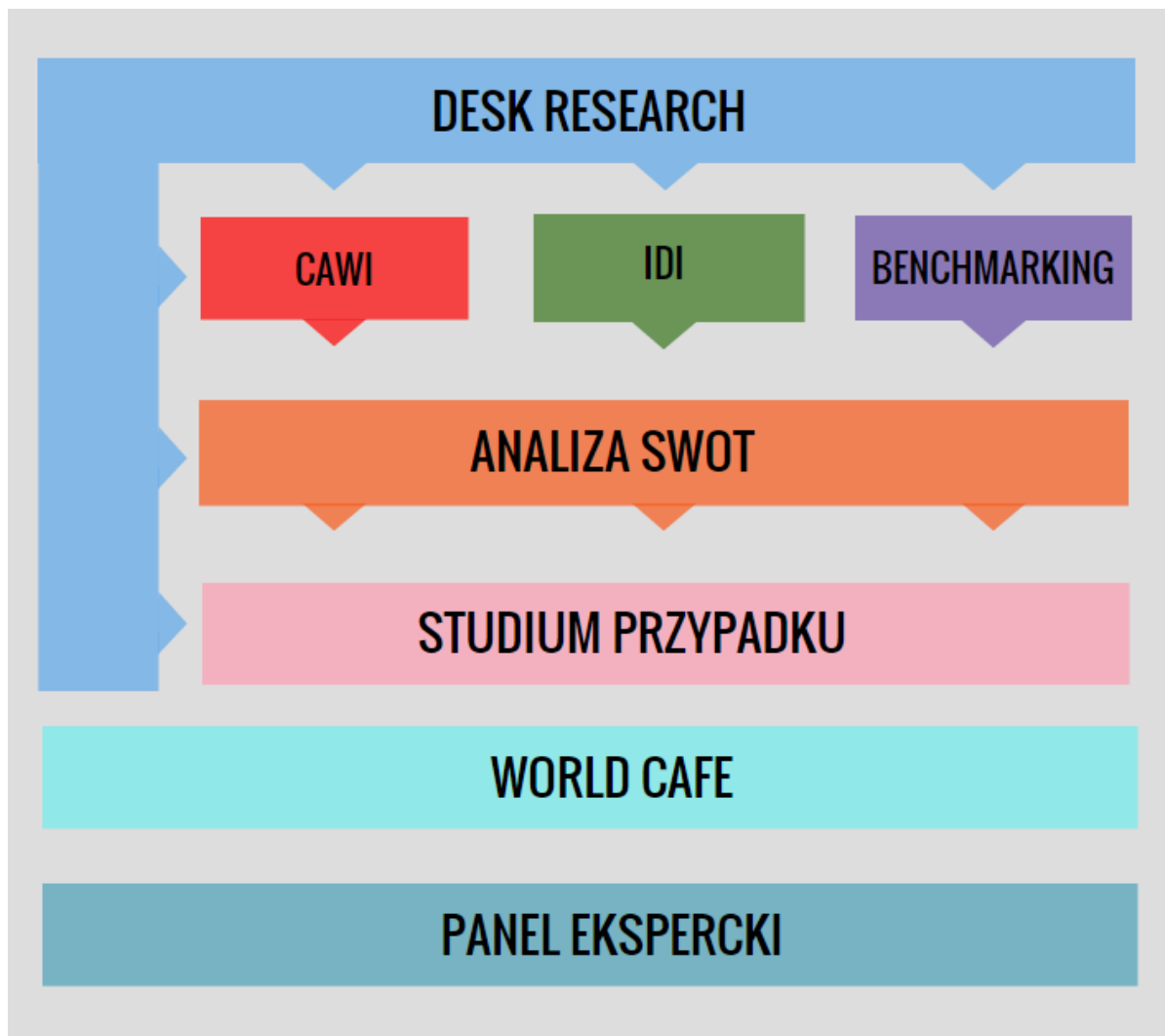
W trakcie procesu konceptualizacji badania ewaluacyjnego uwzględnione zostały zalecenia OECD ujęte w dokumencie pn. *Evaluating Development Co-operation: Summary of key norms and standards*.

Komponent I

W ramach ewaluacji projektów realizowanych za pośrednictwem FSM na obszarze Gruzji, Ukrainy oraz Tunezji wykorzystane zostaną następujące techniki badawcze i analityczne:

- Analiza desk research
- Internetowe badanie ankietowe (CAWI)
- Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)
- Panel ekspertów
- Analiza SWOT/ TOWS
- Studia przypadku
- Benchmarking
- World Cafe

Poniższy graf przedstawia wszystkie zastosowane techniki wraz z ukazaną chronologią ich wykorzystania.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej szczegółowo opisano zastosowanie każdej z ww. technik.

Desk research

Desk research polega na wykorzystaniu w badaniu dostępnych danych wtórnych takich jak publikacje, raporty, biuletyny, bazy danych, katalogi, informacje dostępne na stronach internetowych itp. Przed wykorzystaniem danych w badaniu są one analizowane pod kątem wiarygodności, rzetelności i aktualności. Desk research jest użyteczny ze względu na wysoki stopień obiektywizmu oraz możliwość wykorzystania zebranych informacji na potrzeby procedur badawczych realizowanych w kolejnych etapach badania. Technika ta znajduje bardzo szerokie zastosowanie w ewaluacji, bowiem na podstawie analizy

dokumentów programowych i projektowych powstaną pierwsze wnioski dotyczące oceny realizowanych projektów.

Analiza desk research zostanie przeprowadzona w trzech głównych obszarach:

1. Analiza dokumentów, w tym:

1A. Wnioski projektowe – Zamawiający przekazał Wykonawcy komplet wniosków dotyczących 39 projektów realizowanych na obszarze Gruzji, Ukrainy i Tunezji. W trakcie ewaluacji wszystkie spośród nich zostaną poddane szczegółowej analizie.

1B. Sprawozdania z realizacji projektów – podobnie jak w przypadku wniosków o dofinansowanie, analizie poddane zostaną wszystkie sprawozdania z realizacji projektów,

1C. Dokumenty dotyczące programowania polskiej pomocy rozwojowej, w tym:

- Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej,
- Wieloletni Program Współpracy Rozwojowej na lata 2012-2015, a także powstający Wieloletni Program Współpracy Rozwojowej na lata 2016-2020 oraz związane z nim dokumenty i opracowania,
- Plany Współpracy Rozwojowej na lata 2012 – 2014, a także na rok 2015,
- Priorytety Polskiej Polityki Zagranicznej 2012-2016,

1D. Wybrane publikacje dostępne m.in. na portalu www.polskapomoc.gov.pl,

- Polskie doświadczenia transformacyjne w programie polskiej pomocy,
- Polska współpraca rozwojowa nowe wymiary,
- Propozycje działań projektowych w Mołdawii. Dokument pomocniczy,
- Raporty z ewaluacji przeprowadzonych w latach 2012, 2013, 2014,
- Wyniki badań sondażowych dotyczących wsparcia społeczeństwa dla prowadzonych działań z zakresu pomocy rozwojowej,

1E. Dokumenty FSM, w tym Statut Fundacji, sprawozdania końcowe z realizacji zadania składane przez FSM, dokumenty dotyczące zadania Wsparcie Demokracji.

2. Analiza danych i materiałów medialnych, w tym:

2A. Dane statystyczne dotyczące polskiej pomocy rozwojowej (ODA),

2B. Informacje podane na stronie MSZ, FSM, na portalu www.polskapomoc.gov.pl, na stronach internetowych odpowiednich polskich placówek dyplomatycznych,

2C. Materiały informacyjno-promocyjne dotyczące polskiej pomocy rozwojowej,

- 2D. Materiały prasowe, radiowe, TV dotyczące polskiej pomocy rozwojowej.
3. Analiza produktów powstałych w wyniku realizacji projektów, w tym broszury, materiały pokonferencyjne, podręczniki itd. Zakłada się, że materiały te zostaną pozyskane w trakcie realizacji wywiadów pogłębionych z projektodawcami.
 4. Analizy, badania, raporty i prognozy dotyczące sytuacji społeczno- gospodarczej Ukrainy, Gruzji oraz Tunezji, a także Mołdawii.

Projekt szablonu do analizy dokumentów znajduje się w ostatnim rozdziale niniejszego Raportu.

Internetowe badanie ankietowe (CAWI)

W celu zbadania opinii i doświadczeń uczestników projektów wykorzystana zostanie technika CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wywiad wspomagany komputerowo), która ze względu na swoje zalety pozwoli w stosunkowo krótkim czasie zrealizować wystarczającą liczbę ankiet, by móc wnioskować na poziomie całej badanej problematyki. Istotne jest, że w badaniu będą mogli brać udział uczestnicy wszystkich projektów, które były realizowane na całym obszarze badanych krajów.

Wśród zalet zastosowania techniki CAWI wymienić należy przede wszystkim możliwość dotarcia do wszystkich uczestników projektów korzystających z Internetu, bez względu na ich lokalizację oraz umożliwienie respondentowi wypełnienia ankiety w dogodnym dla niego czasie. Ponadto stworzenie kwestionariusza w odpowiednim programie komputerowym pozwoli na zastosowanie prawidłowych filtrów i unikanie błędów ankierskich, co często wypacza wyniki badań realizowanych bezpośrednio (PAPI lub CAPI, w mniejszym stopniu CATI).

Badanie internetowe zostanie skierowane do wszystkich uczestników projektów, których dane zostaną pozyskane przez ewaluatorów. W związku z tym Wykonawca zwróci się do wszystkich projektodawców w prośbę o przekazanie adresów mailowych uczestników projektów. Pod zgromadzone adresy zostanie przesłana informacja o celach badania, zapewnienie o anonimowości badania i poufności gromadzonych danych oraz wskazany zostanie link, pod którym będzie można wypełnić ankietę. Ponadto do projektodawców zostanie skierowana prośba, by na swoich stronach internetowych zamieścili informację o prowadzonym badaniu. Po tygodniu zostanie rozesłane przypomnienie o badaniu, co wpłynie na liczebność zrealizowanej próby badawczej.

Zebrane dane będą zgromadzone w bazie programu SPSS, a następnie poddane zostaną analizie statystycznej.

Projekt kwestionariusza ankiety znajduje się w ostatnim rozdziale niniejszego Raportu.

Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)

IDI (ang. Individual In-depth Interview) to technika badań jakościowych polegająca na wizycie odpowiednio wyszkolonego moderatora w wybranej instytucji, który przeprowadza wywiad z jej przedstawicielem. Bezpośredni kontakt z respondentem zapewnia elastyczność przebiegu rozmowy, w zależności od komunikowanych treści (swoboda kolejności zadawania pytań, możliwość pogłębienia szczególnie interesujących, z punktu widzenia prowadzonych analiz, zagadnień). Jest to klasyczna technika, która pozwala w stosunkowo elastyczny sposób eksplorować badaną tematykę. Stąd planuje się szerokie zastosowanie IDI w niniejszej ewaluacji, w szczególności w związku z tym, że badania będą prowadzone w różnych krajach i wśród bardzo różnych instytucji.

W ramach Komponentu I przeprowadzonych zostanie po co najmniej 5 wywiadów pogłębionych w ramach każdego z wybranych projektów. Wśród respondentów znajdą się: koordynatorzy i/lub przedstawiciele projektodawcy, beneficjenci oraz inne osoby związane z realizacją projektów na miejscu. Po wstępnej analizie projektów ewaluator przeprowadzi wywiady pogłębione wśród osób związanych z wymienionymi projektami. Wybierając projekty ewaluatorzy kierowali się zasadą, by:

- maksymalnie różnicować projekty pod względem czasu jego realizacji,
- w miarę możliwości wybierać projekty realizowane przez różne instytucje,
- zapewnić wskazany przez Zamawiającego udział projektów realizowanych w poszczególnych krajach.

Kraj	Rok	Projektodawca	Nazwa projektu
Gruzja	2014	Towarzystwo Demokratyczne Wschód	Od mediów informacyjnych do mediów interaktywnych – gruzińskie gazety lokalne w Internecie
Gruzja	2014	Helsińska Fundacja Praw Człowieka	Razem dla praw dziecka i demokracji
Gruzja	2013	Fundacja Partners Polska	Mediacja: transformacja konfliktów w Gruzji. Wsparcie efektywności rozwiązywania sporów poprzez rozwój i promocję alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów
Gruzja	2012	Fundacja Edukacji dla Demokracji	Edukacja obywatelska ze znakiem jakości
Ukraina	2014	Helsińska Fundacja Praw Człowieka	Podwyższenie standardu ochrony praw dzieci umieszczonych w placówkach izolacyjnych i opiekuńczych w Ukrainie
Ukraina	2013	Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych	Centra informacji publicznej w obwodzie Lwowskim
Ukraina	2012	Fundacja Nowe Media	MAM Wolność. Wsparcie ukraińskich mediów młodzieżowych
Ukraina	2012	Fundacja „Instytut Artes Liberales”	Od autonomii uniwersyteckiej i etyki akademickiej do społeczeństwa wolnego od korupcji
Tunezja	2014	Stowarzyszenie Gazet Lokalnych	Tunezyjski dziennikarz w akcji
Tunezja	2013	Fundacja Press Club	Fix-Kairouan. Fundusz Obywatelski
Tunezja	2012	Helsińska Fundacja Praw Człowieka	Sprawiedliwość okresu transformacji – przekazywanie doświadczeń Polski dla Tunezji. Modele rozliczeń z przeszłością
Tunezja	2013/ 2014	FSM	Sprawiedliwość okresu transformacji w kontekście tunezyjskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Zamawiającego

Zakłada się, że może wystąpić sytuacja, w której ewaluatorzy uznają, że ze względu na cele badania warto przeprowadzić dodatkowe wywiady z osobami związanymi z danym projektem. Wówczas – w przypadku braku możliwości bezpośredniego kontaktu - dopuszcza się przeprowadzenie tych dodatkowych rozmów drogą elektroniczną.

Ewaluatorzy będą dokładać starań, by każdy wywiad został nagrany, jednak w przypadku braku zgody respondenta na nagrywanie, dopuszcza się sporządzenie szczegółowej notatki. Niezależnie od tego typu sytuacji każdy wywiad zostanie opracowany w formie notatki.

Projekt scenariusza wywiadu pogłębionego znajduje się w ostatnim rozdziale niniejszego Raportu.

Panel ekspertów

Panel ekspertów, to spotkanie grupy ekspertów powołanych na potrzeby ewaluacji. Przewiduje się, że będą to eksperci związani z polityką i współpracy rozwojową. Zakłada się, że potencjalni uczestnicy zostaną zidentyfikowani na podstawie wcześniej przeprowadzonych badań w ramach Komponentu I. Do udziału zaproszeni mogą zostać także autorzy publikacji z zakresu spójnego z tematyką badania.

Uczestnicy panelu przed spotkaniem zostaną zaznajomieni ze wstępnymi wynikami badań i analiz, tak by na ich podstawie mogli się odnieść do zagadnień badawczych. Szczególnie istotny wkład panelistów przewidziany jest w zakresie oceny efektów realizowanych projektów w kontekście celów polskiej pomocy rozwojowej.

Planuje się udział 4-6 ekspertów, których lista zostanie skonsultowana z Zamawiającym na późniejszym etapie badania.

Projekt zagadnień omawianych w trakcie panelu znajduje się w ostatnim rozdziale niniejszego Raportu.

Analiza SWOT/ TOWS

Analiza SWOT polega na identyfikacji zasobów/atutów i słabości badanej kwestii (w tym wypadku badanych projektów) oraz rozpoznaniu szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Z jednej strony pozwala na dokonanie analizy wewnętrznej ewaluowanych projektów, z drugiej na diagnozę otoczenia, w którym przedsięwzięcie jest realizowane.

Skrót SWOT został utworzony od pierwszych liter angielskich słów:

- **Strengths** (mocne strony),
- **Weaknesses** (słabe strony),
- **Opportunities** (szanse),
- **Threats** (zagrożenia).

Silne i słabe strony przedsięwzięcia są konfrontowane z czynnikami zewnętrznymi, na które nie mają wpływu osoby odpowiedzialne za realizację projektów, a które w sposób pozytywny (szanse) lub negatywny (zagrożenia) mogą oddziaływać na ich wdrażanie. Wobec tego istotne jest wyodrębnienie czynników, dzięki którym można będzie rozwijać silne strony projektów, niwelować (bądź ograniczać) strony słabe, maksymalnie wykorzystywać istniejące możliwości i pojawiające się szanse oraz unikać przewidywanych zagrożeń i niebezpieczeństw.

Celem zastosowania techniki analizy SWOT jest diagnoza czynników wpływających na efekty prowadzonych projektów, zarówno w odniesieniu do przeszłości, jak i do przyszłości.

Zaletami analizy SWOT są:

- zorientowanie w kierunku poszukiwania efektywnych rozwiązań;
- zapewnienie łatwego przejścia od etapu analizy do etapu planowania;
- wymuszenie wnikliwego obserwowania determinant sukcesu projektów;
- rozróżnienie czynników, na które organizacja ma wpływ oraz czynników od niej niezależnych.

Ograniczenia tej techniki to:

- subiektywizm oceny;
- arbitralność w ocenie szans/silnych stron oraz zagrożeń/słabych stron;
- uproszczenie analizy sytuacji.

Studia przypadku

Studium przypadku jest schematem badania jakościowego, które polega na wielostronnym opisie zjawiska lub sytuacji, opartym na zastosowaniu co najmniej kilku metod pozyskiwania danych. Celem studium jest pokazanie wzorów wartych powielania (dobrych praktyk) oraz potencjalnych błędów, których należy unikać. W tym przypadku wśród zastosowanych technik wymienić należy: desk research, analizę danych zastanych (dokumentacja projektowa, sprawozdania, produkty powstałe w trakcie realizacji projektu), wywiady pogłębione z przedstawicielami projektodawców oraz z uczestnikami projektów.

W ramach badania planuje się opracować studia przypadku dla projektów, które w badaniu IDI i CAWI uznane zostaną za odnoszące szczególny sukces pod kątem m.in:

- korzystnego sposobu gospodarowania i wydatkowania środków otrzymanych w ramach projektu;
- wysokiej realizacji wskaźników;
- efektywnej współpracy partnerów;
- trwałości projektu;
- osiągnięcia niezakładanych pozytywnych efektów.

Na potrzeby studiów przypadku wybrane zostaną projekty dostarczające dobrych praktyk z punktu widzenia realizacji celów polskiej pomocy rozwojowej.

W komponencie I przeprowadzonych zostanie **8 studiów przypadku**, w tym:

- 3 studia przypadku dla projektów zrealizowanych w Gruzji,
- 2 studia przypadku dla projektów zrealizowanych w Tunezji,
- 3 studia przypadku dla projektów zrealizowanych na Ukrainie.

Benchmarking

W pierwszym etapie badania, równoległe do desk research, przeprowadzony zostanie benchmarking rozwiązań stosowanych w zakresie pomocy rozwojowej prowadzonej na rzecz Gruzji, Ukrainy, Tunezji przez wybrane kraje rozwinięte.

Tak przeprowadzony benchmarking rozumiany jest jako twórcze naśladowanie najlepszych praktyk tych krajów realizujących projekty z zakresu pomocy rozwojowej, które mają najlepsze wyniki lub wyznaczają kierunki. Wynikiem benchmarkingu jest odkrywanie czynników, które sprawiają, że niektóre kraje prowadzą swoje działania sprawniej lub efektywniej. Benchmarking nie jest sposobem wprowadzania pojedynczych usprawnień, czy innowacji, ale procesem, który powinien doprowadzić do wdrożenia nowej (ulepszonej) strategii, procedur, procesów i praktyk, które pozwolą na lepsze wypełnianie misji

związanej z prowadzeniem pomocy rozwojowej, w konsekwencji przyczyniając się do poprawy sytuacji beneficjentów tejże pomocy.

W ramach benchmarkingu planuje się:

- analizę raportów dotyczących prowadzonej pomocy rozwojowej przez wybrane 4 kraje, w tym dokumentacji dotyczącej misji, strategii prowadzonych działań, obszarów prowadzonego wsparcia, uwarunkowań instytucjonalnych, raportów dotyczących efektów prowadzonego wsparcia,
- analizę danych statystycznych dotyczących prowadzonej pomocy (w tym danych finansowych),
- analizę danych i raportów OECD/ DAC (Development Assistance Committee),
- indywidualne wywiady telefoniczne z osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów w wybranych krajach.

Benchmarking zostanie opracowany osobno dla działań prowadzonych w Gruzji, na Ukrainie oraz w Tunezji. Wśród krajów poddanych analizie znajdują się:

Kraj	Uzasadnienie wyboru
Słowacja	Słowacja zostały wybrane do benchmarkingu jako kraj Grupy Wyszehradzkiej, który jest stosunkowo najbardziej zbliżony pod względem kierunków świadczonej pomocy rozwojowej do Polski. Słowacy wspierają zarówno Gruzję, jak i Ukrainę oraz Mołdawię, a także Tunezję, dzięki czemu analiza prowadzonej przez nich pomocy rozwojowej wniesie istotny wkład do badania.
Niemcy	Niemcy – mimo stosunkowo dużej różnicy potencjałów gospodarczych oraz skali świadczonej pomocy rozwojowej w stosunku do Polski – są ciekawym przykładem do analizy, ponieważ jako jedne z nielicznych wśród kierunków priorytetowych swoich działań wskazują zarówno Gruzję, jak i Ukrainę i Tunezję. Należy wobec tego zweryfikować hipotezę, że pomoc rozwojowa ze strony Niemiec świadczona wobec krajów objętych ewaluacją jest oceniana lepiej przez pryzmat użyteczności i efektywności.
Szwecja	Kolejnym krajem, który ze względu na kierunki prowadzonej przez siebie pomocy rozwojowej warto poddać analizie, jest Szwecja. Wśród beneficjentów działań pomocy prowadzonej przez ten kraj znajduje się zarówno Gruzja, jak i Ukraina oraz Mołdawia, w związku z czym obszar porównań jest stosunkowo szeroki.

Portugalia	Wybór Portugalii do benchmarkingu został podyktowany faktem, że prowadzi ona działania z zakresu pomocy rozwojowej skierowane do Mołdawii i Gruzji. Jest to kraj mający za sobą zupełnie odmienne niż Polska doświadczenia we współpracy z krajami rozwijającymi się (wynikające m.in. z doświadczeń ery kolonializmu i post-kolonializmu), co będzie przydatne przy analizie, gdyż potencjalnie pozwoli na wskazanie priorytetów i sposobów działania, które mogą stanowić tzw. dobrą praktykę i być stosowane przez Polskę w przyszłości.
-------------------	---

Źródło: Opracowanie własne

World Cafe

Metodą zapewniającą partycypację i współdziałanie ekspertów w wypracowywaniu wniosków i rekomendacji jest World Cafe. Jest to forma warsztatu, która pozwala na elastyczne i dynamiczne konstruowanie wniosków i gromadzenie opinii uczestników. Pozwoli to na zweryfikowanie wstępnych wniosków i rekomendacji opracowanych przez ewaluatorów na podstawie dotychczas przeprowadzonych badań i zgromadzonych danych.

World Cafe jest uznaną na świecie techniką społecznego oddziaływania na grupy służącą podnoszeniu zaangażowania jednostek/grup w dialog, w poszukiwanie rozwiązań a przez to osiągnięcie określonych celów. Opiera się na założeniu, że dyskusja/dialog to podstawowy proces poznawania odmiennych perspektyw, wspólnego dochodzenia do rozumienia kluczowych problemów oraz podejmowania działania w celu ich rozwiązania.

Moderatorzy, wykorzystując metody pracy warsztatowej, zachęcają uczestników do wspólnego wypracowania rozwiązań. Moderator narzuca ramy dyskusji – zachęca do porównywania różnych opcji, wartościowania ich, nadając usystematyzowany charakter prowadzący do osiągnięcia konkretnego celu. Jednocześnie daje uczestnikom możliwość wyrażania poglądów na temat kosztów i korzyści wynikających z różnych opcji wdrożeniowych. Uczestnicy poznają też opinie innych osób, ponieważ każda grupa pracująca nad problemem jest inspirowana przez rozwiązania wypracowane przez poprzednią grupę. Metoda bazuje na dynamice grupy i wykorzystaniu potencjału jej uczestników.

Spotkanie zostanie przeprowadzone **w ostatniej fazie** procesu ewaluacji, gdy badacze będą mieli opracowane wstępne hipotezy i pierwsze propozycje rekomendacji do wdrożenia w kolejnych latach.

Wśród głównych celów zastosowania World Cafe wymienić należy:

- Przedyskutowanie modeli, rozwiązań i różnych wariantów wdrożenia działań z zakresu pomocy rozwojowej prowadzonych na rzecz Gruzji, Ukrainy i Tunezji.
- ocenę działań wpływających na zainteresowanie potencjalnych beneficjentów.

Wykonawca planuje zaproszenie 12-16 osób, z których każda będzie ekspertem w badanej problematyce. Wśród zaproszonych uczestników znajdują się:

- przedstawiciele DWR MSZ,
- przedstawiciele Fundacji Solidarności Międzynarodowej,
- przedstawiciel Grupy Zagranica, przedstawiciele organizacji pozarządowych prowadzących projekty w Gruzji, na Ukrainie oraz w Tunezji, m.in.: Fundacja im. Stefana Batorego, Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI, Centrum Stosunków Międzynarodowych, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Fundacja Usłyszeć Afrykę i inne,
- przedstawiciele placówek dyplomatycznych Gruzji, Ukrainy, Tunezji w Polsce.

Ostateczna lista uczestników zostanie ustalona w porozumieniu z Zamawiającym.

Pełny scenariusz zawierający proponowane zagadnienia problemowe zostanie opracowany w porozumieniu z Zamawiającym na ok. 2 tygodnie przed planowanym spotkaniem. Obecnie Wykonawca proponuje wstępny ramowy obszar tematyczny World Cafe:

- Podsumowanie funkcjonujących modeli i rozwiązań wdrożeniowych – wykonalność, efektywność, podatność na zagrożenia
- Słabe i mocne strony opcji wdrożeniowych (adekwatność do potrzeb, potencjalne ryzyka, gotowość do wdrożenia)
- Wybór optymalnego modelu wdrożeniowego; osobno dla Gruzji, Ukrainy, Tunezji
- Rozwiązania podnoszące zdolności instytucjonalne na potrzeby prowadzenia działań rozwojowych w analizowanych krajach.

Zaprezentowana na kolejnej stronie tabela obrazuje przypisanie wskazanych przez Zamawiającego oraz zaproponowanych dodatkowo przez Wykonawcę pytań badawczych do poszczególnych technik badawczych oraz kryteriów ewaluacji.

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Bench-marking	World Cafe
Jakie efekty długofalowe osiągają projekty koordynowane oraz bezpośrednio realizowane przez FSM w krajach objętych badaniem?	Trwałość	X		X		X	X		X		X
Które działania zrealizowane lub koordynowane przez FSM w najwyższym stopniu przyczyniły się do realizacji celów/priorytetów sformułowanych w umowach dotacji zawartych między MSZ i FSM?	Skuteczność	X		X	X	X	X	X	X		X
Czy/ które/ w jakich aspektach projekty zrealizowane lub koordynowane przez FSM	Użyteczność	X	X	X	X	X	X			X	X

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Bench-marking	World Cafe
wyróżniały się na tle działań innych donatorów i były szczególnie użyteczne/wartościowe dla beneficjentów?											
Jakie działania zrealizowane lub koordynowane przez FSM w najwyższym stopniu sprzyjały widoczności najlepszych polskich doświadczeń i upowszechnianiu wizerunku Polski jako wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju?	Skuteczność		X			X	X			X	X

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Bench-marking	World Cafe
Czy realizowane działania odpowiadały na rzeczywiste potrzeby beneficjentów? Czy przeprowadzono diagnozę potrzeb dla poszczególnych krajów? Jeśli tak, na jakich danych/ informacjach została ona oparta? Czy te potrzeby zostały zaspokojone poprzez prowadzone działania?	Trafność	X		X	X	X	X		X		X
Które projekty wykazywały największą efektywność rozumianą jako stosunek poniesionych nakładów do osiągniętych rezultatów? Czy istnieją przyczyny (np. polityczne, strategiczne), dla	Efektywność	X		X		X	X		X		X

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Bench-marking	World Cafe
których projekty osiągające niską efektywność powinny być kontynuowane w przyszłości? Jakie czynniki w najwyższym stopniu wpływają na efektywność działań podejmowanych przez FSM?											

Źródło: Opracowanie własne

Komponent II

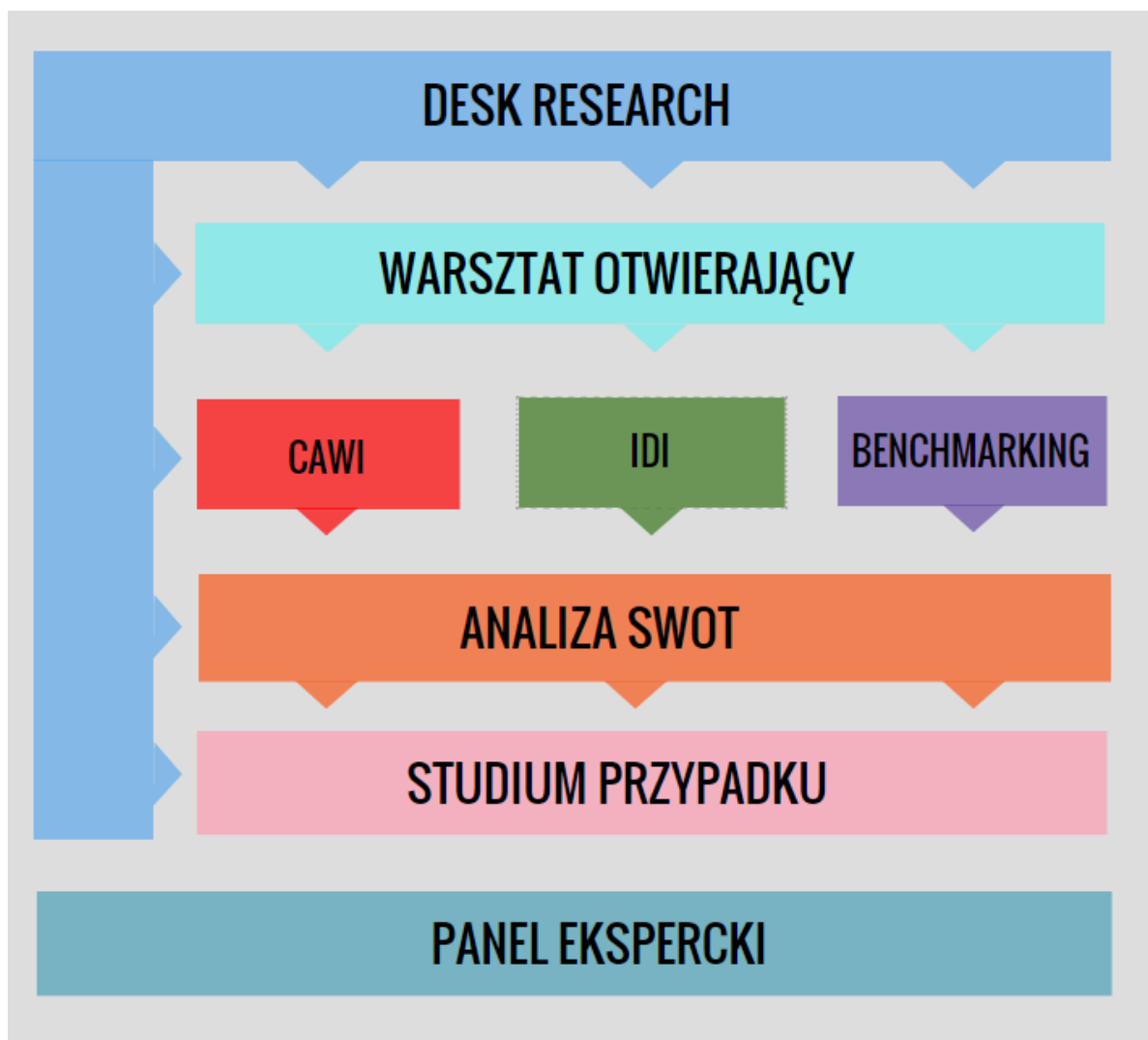
Drugi komponent badania ewaluacyjnego skupi się na ocenie projektów zrealizowanych na rzecz Mołdawii przez zarejestrowane w Polsce organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego i administracji, a także w ramach systemu małych grantów obejmującego polskie placówki zagraniczne, które samodzielnie lub we współpracy z miejscowymi partnerami realizują projekty rozwojowe. Ewaluacji podlegać będzie projekt realizowany przez FSM w latach 2012-2014 pn. *Ustanowienie i prowadzenie Centrum Informacyjnego dla Władz Lokalnych Republiki Mołdawii*.

Metody i techniki badawcze

W ramach Komponentu II wykorzystane zostaną następujące techniki badawcze i analityczne:

- Analiza desk research
- Warsztat otwierający
- Internetowe badanie ankietowe (CAWI)
- Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)
- Panel ekspertów
- Analiza SWOT/ TOWS
- Studia przypadku
- Benchmarking

Poniższy graf przedstawia wszystkie zastosowane techniki wraz z ukazaną chronologią ich wykorzystania.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej szczegółowo opisano zastosowanie każdej w ww. technik. Część z nich została przedstawiona szczegółowo w poprzednim rozdziale opisującym Komponent I. Poniżej zapisano więc jedynie te kwestie, które występują specyficznie jedynie w Komponentcie II.

Desk research

Podobnie jak w przypadku Komponentu I analiza desk research zostanie przeprowadzona w trzech głównych obszarach:

1. Analiza dokumentów, w tym:
 - 1A. Wnioski projektowe dotyczące wszystkich 67 projektów realizowanych w Mołdawii, które zostały przekazane przez Zamawiającego.

- 1B. Sprawozdania z realizacji projektów – podobnie jak w przypadku wniosków o dofinansowanie, analizie poddane zostaną wszystkie 70 sprawozdań przekazanych przez Zamawiającego.
- 1C. Dokumenty dotyczące programowania polskiej pomocy rozwojowej (analogicznie jak w Komponentie I).
2. Analiza danych i materiałów medialnych, w tym:
 - 2A. Dane statystyczne dotyczące polskiej pomocy rozwojowej (ODA),
 - 2B. Informacje podane na stronie MSZ, FSM, na portalu www.polskapomoc.gov.pl oraz na stronach internetowych polskich placówek dyplomatycznych.
 - 2C. Materiały informacyjno-promocyjne dotyczące polskiej pomocy rozwojowej, a także artykuły, informacje, programy, audycje prasowe, radiowe i telewizyjne.
3. Analiza produktów powstałych w wyniku realizacji projektów, w tym broszury, materiały pokonferencyjne, podręczniki itd. Zakłada się, że materiały te zostaną pozyskane w trakcie realizacji wywiadów pogłębionych z projektodawcami.
4. Analizy, badania, raporty i prognozy dotyczące sytuacji społeczno- gospodarczej Mołdawii oraz materiały medialne (w tym internet, prasa, radio, TV)

Warsztat otwierający

Realizacja badania ewaluacyjnego wiąże się ze stałym odnoszeniem do celów postawionych przed ewaluowanym projektem lub programem. Ewaluatorzy na każdym etapie wracają do założeń, jakie przed projektem postawiły osoby odpowiedzialne za jego wdrażanie. Stąd też niezwykle ważne jest, by dokładnie poznać i omówić, jakie cele postawiono przed działaniami prowadzonymi na rzecz Mołdawii w ramach polskiej pomocy rozwojowej.

Warsztat otwierający jest techniką badań jakościowych przypominającą zogniskowany wywiad grupowy (fokus), jednak w większym stopniu nastawioną na uzgadnianie wniosków i wypracowanie wspólnego stanowiska. Uczestnicy, którzy, silniej niż w przypadku fokusa, związani są z omawianym tematem dzięki zajmowanemu stanowisku, pełnią rolę ekspertów. Uprzednio (ok. tydzień przed planowanym spotkaniem) otrzymają oni listę zagadnień, które będą poruszane, co pozwoli na przygotowanie swojego stanowiska i ewentualne przekazanie potrzebnych ewaluatorom materiałów źródłowych. W toku moderowanej dyskusji omówione zostaną wszystkie istotne z punktu widzenia procesu ewaluacji kwestie. W szczególności analizie poddane zostanie, jak uczestnicy postrzegają MSZ jak instytucję odpowiedzialną za prowadzenie polityki rozwojowej, jaką mają opinię na temat Fundacji i prowadzonych przez nią działań, jak oceniają Plany współpracy

rozwojowej na kolejne lata, a także na jakiej podstawie (analiza, diagnoza, ekspertyzy itd.) podjęta została decyzja o aplikowaniu w środki, kogo określono jako beneficjentów ostatecznych itp.

Zakłada się, że spotkanie odbędzie się bez obecności przedstawicieli MSZ oraz FSM. Pozwoli to na stworzenie warunków, w którym uczestnicy będą stosunkowo swobodnie i szczerze formułować opinie. Wśród uczestników warsztatu znajdują się:

- przedstawiciele projektodawców ze strony rządowej (np. MRIRW, MG, MSW), jak i pozarządowej (stowarzyszenia, fundacje, w tym przedstawiciel Grupy Zagranica) czy samorządowej (sejmiki wojewódzkie, urzędy marszałkowskie),
- eksperci związani z problematyką pomocy rozwojowej, eksperci z zakresu Partnerstwa Wschodniego, w tym przedstawiciele Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, Ośrodka Studiów Wschodnich oraz Uniwersytetu Warszawskiego.

Internetowe badanie ankietowe (CAWI)

W przypadku badania ilościowego, planuje się – podobnie jak w przypadku Komponentu I – przeprowadzenie ankiety dystrybuowanej za pośrednictwem poczty elektronicznej wśród uczestników projektów. Do wszystkich projektodawców zostanie skierowana prośba o przesłanie adresów uczestników, do których następnie zostanie przesłane zaproszenie do udziału w badaniu.

Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)

Techniką badawczą, która pozwoli na możliwie najgłębszą eksplorację badanej tematyki będą indywidualne wywiady pogłębione realizowane z wybranymi projektodawcami oraz osobami związanymi z projektami. W przypadku Komponentu II zaplanowano realizację badania wśród stosunkowo dużej próby badawczej. W przypadku każdego wymienionego poniżej wybranego projektu przewidziano realizację co najmniej 5 wywiadów pogłębionych. Wybierając projekty ewaluatorzy kierowali się zasadą, by:

- maksymalnie różnicować projekty pod względem czasu jego realizacji,
- w miarę możliwości wybierać projekty realizowane przez różne instytucje,
- zapewnić wskazany przez Zamawiającego udział projektów realizowanych przez instytucje administracji, organizacje pozarządowe oraz samorządy, a także przez polską ambasadę oraz przez FSM.

Typ projektodawcy	Rok	Projektodawca	Nazwa projektu
Administracja	2014	Ministerstwo Gospodarki	Implementacja polskiego doświadczenia w obszarze przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w wybranych obszarach Republiki Mołdawii
Administracja	2014	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	Wsparcie administracji publicznej w Mołdawii w zakresie przygotowania do realizacji projektów wspierających wzrost konkurencyjności i potencjał rozwojowy regionów
Administracja	2013	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego	Wsparcie i udoskonalenie rynku finansowego Republiki Mołdawii
Administracja	2012	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Wzmacnianie potencjału Służby Granicznej Republiki Mołdawii w aspekcie bezpieczeństwa publicznego i zarządzania granicami
NGO	2014	Fundacja „Wschód”	Innowacyjne eco-oczyszczalnie w ochronie środowiska regionów wiejskich Mołdawii
NGO	2014	Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI	Mołdawia w Europejskich Programach Współpracy Transgranicznej 2014-2020. Polskie wsparcie dla efektywnego wykorzystania pomocy UE przez mołdawskie wspólnoty lokalne
NGO	2013	Fundacja im. Księcia Konstantego Ostrońskiego	Rozwój przedsiębiorczości, spółdzielczości rolniczej i grup producenckich w Mołdawii
NGO	2012	Społeczny Instytut Ekologiczny	Innowacyjne eko-technologie i techniki dla rozwoju zrównoważonego rolnictwa w Mołdawii

Samorząd	2014	Miasto Bielsk Podlaski	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Oniscani
Samorząd	2013	Sejmik Województwa Pomorskiego	Przygotowanie rolniczych służb doradczych Mołdowy do działań poprzedzających akcesję do Unii Europejskiej
Placówka	2014	Ambasada RP w Kiszyniowie	Umożliwienie młodzieży wiejskiej dostępu do usług kulturalno - edukacyjnych
Placówka	2013	Ambasada RP w Kiszyniowie	Prace remontowe w centrum rehabilitacji i spokojnej starości
Placówka	2012	Ambasada RP w Kiszyniowie	Wyposażenie rodzinnego Domu Dziecka w dzielnicy Botanika w Kiszyniowie
FSM	2014	Terra Humana	Nasza wspólna Europa – aktywizacja udziału młodzieży mołdawskiej w transformacji systemowej i zmianie postaw obywatelskich w oparciu o Szkolne Kluby Europejskie w rejonach północnej Mołdawii
FSM	2012-2014	FSM	Ustanowienie i prowadzenie Centrum Informacyjnego dla Władz Lokalnych Republiki Mołdawii

Źródło: Opracowanie własne

Panel ekspertów

W ramach Komponentu II w ostatniej fazie badanie zostanie przeprowadzony panel, w którym uczestnicy – eksperci w dziedzinie pomocy rozwojowej oraz eksperci związani z problematyką Mołdawii – odniosą się do wstępnych wniosków i rekomendacji sformułowanych przez ewaluatorów. Przewiduje się zaproszenie m.in. przedstawiciela Ambasady Mołdawii w Warszawie.

Planuje się udział 4-6 ekspertów, których lista zostanie skonsultowana z Zamawiającym na późniejszym etapie badania.

Analiza SWOT/ TOWS

Podobnie jak w przypadku Komponentu I, odnośnie wsparcia kierowanego do Mołdawii przewiduje się opracowanie analizy, która wskaże mocne i słabe strony wdrażanych działań, a także szanse i zagrożenia z nimi związane.

Studia przypadku

W zakresie Komponentu II przeprowadzonych zostanie łącznie 7 studiów przypadku, w tym:

- dwa związane z realizacją działań Centrum Informacyjnego dla Władz Mołdawii,
- po jednym dla projektów zrealizowanych na rzecz Mołdawii przez administrację, organizacje pozarządowe, samorzady, placówkę dyplomatyczną oraz w ramach działań FSM.

Wybór projektów, których analiza zostanie pogłębiona w ramach studium przypadku, zostanie dokonany po zakończeniu wywiadów pogłębionych oraz badania CAWI.

Benchmarking

Benchmarking przeprowadzony w ramach Komponentu II będzie miał na celu porównanie celów, trybu wdrażania działań, przeznaczonych alokacji i zakresu udzielanego wsparcia na rzecz Mołdawii przez cztery wybrane kraje Unii Europejskiej. Dzięki zastosowaniu benchmarkingu zidentyfikowane mogą zostać dobre praktyki, które są obecnie stosowane przez inne kraje, a które mogą zostać przeniesione na grunt polskiej pomocy rozwojowej.

Wśród wybranych krajów, które zostaną poddane benchmarkingowi, znajdują się:

Kraj	Uzasadnienie wyboru
Czechy	Czechy zostały wybrane do benchmarkingu jako kraj Grupy Wyszehradzkiej, który jest stosunkowo najbardziej zbliżony pod względem kierunków świadczonej pomocy rozwojowej do Polski. Czeska strategia pomocy rozwojowej zakłada wsparcie dla Mołdawii.
Austria	Austria to kraj, który będąc bardziej rozwinięty od Polski, tradycyjnie kieruje priorytety swojej pomocy rozwojowej w stronę Bałkan i krajów Partnerstwa Wschodniego, przez co intensywnie realizuje projekty w Mołdawii. Podobnie jak w przypadku Niemiec w Komponentie I, tak w tym obszarze doświadczenia Austrii mogą być potencjalnie źródłem tzw. dobrych praktyk.
Rumunia	Drugim krajem, który ze względów historycznych i geopolitycznych udziela Mołdawii intensywnego wsparcia, jest Rumunia. Przyczyny współpracy między tymi krajami są zapewne odmienne niż w przypadku współpracy Polski z Mołdawią, jednak ze względu na podobne doświadczenia ostatnich dekad Rumunia będzie ciekawym przykładem, w jaki sposób cele polityki zagranicznej przekładają się na rozwój pomocy.
Szwajcaria	Wśród krajów, którym Szwajcaria w systematyczny sposób udziela pomocy rozwojowej, znajduje się Mołdawia. Należy przy tym spodziewać się, że Szwajcarzy prowadzą swą politykę rozwojową w nieco odmienny sposób niż kraje UE. Może to być źródłem interesujących porównań i wniosków.

Zaprezentowana na kolejnej stronie tabela obrazuje przypisanie wskazanych przez Zamawiającego oraz zaproponowanych dodatkowo przez Wykonawcę pytań badawczych do poszczególnych technik badawczych oraz kryteriów ewaluacji.

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Warsztat otwierający	Bench-marking
W jakim stopniu i które najbardziej działania zrealizowane w ramach projektów były istotne dla wsparcia reform realizowanych w Mołdawii? Czy prowadzone działania są spójne z dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym Republiki Mołdawii?	Użyteczność	X				X	X			X	
Które działania i dlaczego miały największy wpływ na poprawę sytuacji beneficjentów projektów oraz które działania i dlaczego w największym stopniu przyczyniły się do poprawy sytuacji	Użyteczność				X	X	X		X		

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Warsztat otwierający	Bench-marking
organizacji partnerskich uczestniczących (formalnie i nieformalnie) w realizacji projektów?											
Czy, jeśli tak to przy jakich działaniach i w jakich aspektach występuje synergia między projektami na danym obszarze lub dla danej grupy interesariuszy?	Użyteczność	X		X	X	X	X		X		
Czy, które, w jakich aspektach polskie projekty wyróżniały się na tle działań innych polskich lub zagranicznych donatorów i były szczególnie użyteczne dla beneficjentów?	Użyteczność	X	X	X			X	X		X	X

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Warsztat otwierający	Bench-marking
Czy, jeśli tak to w jaki sposób beneficjenci wykorzystują produkty przygotowane w wyniku działań projektowych (w tym przeszkolone kadry, doposażenie sprzętowe)?	Trwałość / Użyteczność			X	X	X			X		
Czy, jeśli tak to które najczęściej i w jaki sposób beneficjenci kontynuują lub multiplikują działania zapoczątkowane przez program polskiej pomocy rozwojowej?	Trwałość			X		X	X		X		
Jakie działania w ramach programu polskiej pomocy rozwojowej w najwyższym stopniu sprzyjały	Skuteczność		X			X	X				X

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Warsztat otwierający	Benchmarking
widoczności najlepszych polskich doświadczeń i upowszechnianiu wizerunku Polski jako wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju?											
Czy realizowane projekty zaspokajały rzeczywiste potrzeby beneficjentów? Czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu, rezultaty zrealizowanych działań przyczyniły się do rozwiązania tych problemów?	Trafność	X		X	X	X			X		

Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Analiza dokumentów	Analiza danych i materiałów medialnych	Analiza produktów	Badanie ankietowe (CAWI)	IDI	Panel ekspertów	Analiza SWOT	Studia przypadku	Warsztat otwierający	Benchmarking
Jakie czynniki (wewnętrzne i zewnętrzne) wpływają na wzrost efektywności projektów realizowanych z Mołdawii? W przypadku których projektów efektywność jest największa? Co o tym decyduje?	Efektywność	X			X	X	X			X	

Źródło: Opracowanie własne

Organizacja badania

Szczegółowy harmonogram badania

Poniżej zaprezentowano tygodniowy harmonogram realizacji badania. Zgodnie z założeniami projekt będzie realizowany przez okres 26 tygodni. Datą początkową jest dzień podpisania umowy, czyli 15 czerwca 2015, w związku z czym termin zakończenia wszystkich prac wskazanych w umowie upływa 14 grudnia 2015.

Do każdego działania zostali przypisani poszczególni członkowie Zespołu Badawczego odpowiedzialni za ich realizację. W tabeli ekspertów oznaczono inicjałami zgodnymi z poniższym wykazem:

- **Adam Rybkowski (AR)**
- **Agata Niedolisteck (AN)**
- **Elżbieta Świdrowska (EŚ)**
- **Vano Tavadze (VT)**
- **Darya Zavertalyuk (DZ)**
- **Elena Diaconu (ED)**
- **Valentina Patrini (VP)**
- **Marta Mackiewicz (MM)**
- **Iwona Kania (IK)**
- **Agnieszka Makulec (AM)**

Zadania	Członkowie zespołu odpowiedzialni za realizację	-	=	≡	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI
Rozpoczęcie realizacji projektu i uszczegółowienie Zamówienia																											
Wstępne przygotowania, analiza desk research	AR, AN, MM																										
Spotkanie kick-off z Zamawiającym (18.06.15)	AR, AN, ED, MM																										
Przekazanie wstępnej wersji Raportu Metodologicznego (RM) (29.06.15)	AR, AN																										
Konsultacje dot. metodyki realizacji badania oraz struktury opracowania, w tym przekazanie uwag Zamawiającego do RM (2.07.15)	AR, AN, MM																										
Przekazanie ostatecznej wersji Raportu Metodologicznego (6.07.15)	AR, AN																										

Zadania	Członkowie zespołu odpowiedzialni za realizację	-	=	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI
Analiza danych zastanych, pierwsze prace analityczne																											
Analiza dokumentów (wniosków projektowych, danych z monitoringu, sprawozdań itp. udostępnionych przez Zamawiającego i projektodawców)	AR, AN, MM, częściowo także: EŚ, DZ, ED, VP																										
Analiza danych i materiałów medialnych (w szczególności polskich, ukraińskich, gruzińskich, tunezyjskich, mołdawskich), w tym domen internetowych, dotyczących realizowanych projektów	AR, AN, MM																										
Analiza produktów powstałych w wyniku realizacji projektów: stron www, broszur, publikacji, materiałów pokonferencyjnych, podręczników itp.	AR, AN, MM																										

Zadania	Członkowie zespołu odpowiedzialni za realizację	-	=	≡	≠	>	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI
Badania terenowe																											
Konstruowanie kwestionariuszy	AR, AN, MM																										
Rekrutacja respondentów	AN, AM																										
Warsztat otwierający	AR, AN																										
Benchmarking	AR, AN																										
Badania ankietowe	AR, AN																										
Wywiady indywidualne pogłębione (IDI)	AR, AN, EŚ, VT, DZ, ED, VP, AM																										
World Cafe	AR, IK																										
Panel ekspertów	AR, AN, MM																										
Analiza danych, prace nad treścią opracowania																											
Analiza danych ilościowych i jakościowych	AR, AN, MM																										
Analiza SWOT/TOWS	AR, AN																										
Case study	AR, AN, DZ, ED, EŚ																										

Zadania	Członkowie zespołu odpowiedzialni za realizację	-	=	≡	≡	>	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI
Tworzenie Raportu Końcowego	AR, AN, MM, DZ, ED, EŚ																										
Formatowanie treści opracowania, redakcja językowa	AN, AM																										
Raport Końcowy, prezentacja wyników																											
Przekazanie Zamawiającemu projektu Raportu Końcowego (RK)	AR																										
Przekazanie uwag Zamawiającego do RK																											
Przekazanie Zamawiającemu projektu RK z uwzględnionymi uwagami	AR																										
Spotkania z Zamawiającym w celu omówienia RK	AR, AN, MM																										
Przekazanie dodatkowych uwag przez Zamawiającego do RK																											
Przekazanie Zamawiającemu ostatecznej wersji RK	AR																										
Przekazanie Zamawiającemu wstępnej wersji prezentacji multimedialnej oraz projektu streszczenia podsumowującego	AR, AN																										

Zadania	Członkowie zespołu odpowiedzialni za realizację	-	=	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI
badanie																											
Przekazanie uwag Zamawiającego do prezentacji i streszczenia																											
Przekazanie Zamawiającemu pierwszej angielskiej wersji dokumentów, w tym raportu, streszczenia, prezentacji multimedialnej, broszur informacyjnych	AR, AN																										
Przekazanie uwag Zamawiającego do angielskich wersji dokumentów																											
Przekazanie Zamawiającemu ostatecznej wersji prezentacji multimedialnej oraz streszczenia podsumowującego badanie, a także ostatecznych wersji dokumentów po angielsku	AR																										
Prezentacja wyników	AR, AN, MM																										

Źródło: Opracowanie własne

Podział pracy

Opis rozdysponowania obowiązków wśród członków zespołu badawczego

Adam Rybkowski – jako kierownik badania będzie odpowiedzialny przede wszystkim za koordynację działań podejmowanych przez pozostałych członków zespołu badawczego. Kierownik badania będzie brał udział we wszystkich najważniejszych częściach badania oraz będzie odpowiedzialny za zapewnienie odpowiedniej jakości i terminowości procesu badawczego oraz zrealizowanie rezultatów badania.

Agata Niedolisteck – będzie brała udział we wszystkich etapach prac merytorycznych w ramach badania. W szczególności będzie ona odpowiedzialna za opracowanie scenariuszy narzędzi badawczych i, wspólnie z innymi ekspertami, przeprowadzenie badań ankietowych, wywiadów indywidualnych i panelu ekspertów, World Cafe i warsztatu otwierającego, a także za przeprowadzenie analizy wyników ankiet i wywiadów. Dokona analiz dokumentów w zakresie potrzebnym do właściwego przygotowania badań ankietowych i wywiadów. Weźmie również udział w opracowaniu analiz SWOT oraz w opracowaniu studiów przypadku. Razem ze wszystkimi pozostałymi członkami Zespołu Badawczego weźmie udział w opracowywaniu wniosków i rekomendacji oraz dyskusji nad nimi podczas panelu ekspertów. Razem z kierownikiem przedstawi wyniki badań Zamawiającemu.

Elżbieta Świdrowska – będzie brała udział we wszystkich etapach prac merytorycznych w ramach badania. Będzie odpowiedzialna za I Komponent: badanie projektów zrealizowanych w latach 2012, 2013 i 2014 na rzecz Gruzji. Dokona analiz dokumentów w zakresie potrzebnym do właściwej realizacji badań w Gruzji. Przygotuje bazę teleadresową respondentów wywiadów Gruzji. W oparciu o przygotowane scenariusze przeprowadzi wywiady indywidualne, a także razem z Ekspertem I dokona analizy wyników ankiet i wywiadów dotyczących Komponentu I. Razem ze wszystkimi pozostałymi członkami Zespołu Badawczego weźmie udział w opracowywaniu wniosków i rekomendacji.

Vano Tavadze – będzie wspomagał proces realizacji wywiadów w Gruzji.

Darya Zavertalyuk – ekspertka pochodzi z Ukrainy i jest stałym pracownikiem Ecorys Polska. Będzie brała udział we wszystkich etapach prac merytorycznych w ramach badania. Będzie odpowiedzialna za I Komponent: badanie projektów zrealizowanych w latach 2012, 2013 i 2014 na rzecz Ukrainy. Dokona analiz dokumentów w zakresie potrzebnym do właściwej realizacji badań na Ukrainie. Przygotuje bazę teleadresową respondentów wywiadów na Ukrainie. W oparciu o przygotowane scenariusze przeprowadzi wywiady indywidualne, a także dokona analizy wyników ankiet i wywiadów dotyczących Komponentu I. Weźmie również udział w opracowaniu studiów przypadku. Razem ze wszystkimi pozostałymi członkami Zespołu Badawczego weźmie udział w opracowywaniu wniosków i rekomendacji oraz dyskusji nad nimi podczas panelu ekspertów.

Elena Diaconu – ekspertka pochodzi z Mołdawii i jest stałym pracownikiem Ecorys Polska. Posiada bogate doświadczenie w realizacji i badaniu projektów z zakresu pomocy rozwojowej w Europie Wschodniej. Będzie brała udział we wszystkich etapach prac merytorycznych w ramach badania. Będzie odpowiedzialna za II Komponent: badanie projektów zrealizowanych w latach 2012, 2013 i 2014 na rzecz Mołdawii. Dokona analiz dokumentów w zakresie potrzebnym do właściwej realizacji ewaluacji działań prowadzonych na rzecz Mołdawii. W oparciu o przygotowane scenariusze przeprowadzi wywiady indywidualne a także dokona analizy wyników ankiet i wywiadów dotyczących Komponentu II. Weźmie również udział w opracowaniu studiów przypadku. Razem ze wszystkimi pozostałymi członkami Zespołu Badawczego weźmie udział w opracowywaniu wniosków i rekomendacji oraz dyskusji nad nimi podczas panelu ekspertów.

Valentina Patrini – jest pracownikiem Ecorys UK. Będzie odpowiedzialna za I Komponent: projekty realizowane w Tunezji. Dokona analiz dokumentów w zakresie potrzebnym do właściwej realizacji badania projektów wdrażanych w Tunezji. W oparciu o przygotowane scenariusze przeprowadzi wywiady indywidualne, a także dokona analizy wyników ankiet i wywiadów dotyczących Komponentu I. Weźmie również udział w opracowaniu studiów przypadku. Razem ze wszystkimi pozostałymi członkami Zespołu Badawczego weźmie udział w opracowywaniu wniosków i rekomendacji oraz dyskusji nad nimi podczas panelu ekspertów.

Marta Mackiewicz – weźmie udział we wszystkich etapach prac merytorycznych w ramach badania, a także wspomaga prace o charakterze organizacyjnym. Będzie odpowiedzialna za właściwe i terminowe przygotowanie raportu metodologicznego, raportu końcowego, prezentacji multimedialnej, broszury informacyjnej oraz streszczenia podsumowującego przeprowadzone badanie ewaluacyjne. W swej pracy będzie ściśle współpracować z kierownikiem badania oraz pozostałymi ekspertami.

Agnieszka Makulec – weźmie udział w procesie konceptualizacji procesu badawczego. Wspomaga proces organizacji wyjazdów zagranicznych prowadzonych w ramach realizacji badania.

Iwona Kania – przygotowuje i poprowadzi World Cafe, a następnie sporządzi wnioski z warsztatu.

Współpraca z Zamawiającym

Struktura zarządzania procesem realizacji badania zakłada wykorzystanie istniejących zasobów zarówno po stronie Wykonawcy, jak i Zamawiającego, a także projektodawców.

Za kwestie dotyczące prawidłowej realizacji zapisów umowy odpowiada Kierownik badania. Tę rolę w Zespole Badawczym pełni Adam Rybkowski. Jest on w szczególności odpowiedzialny za zarządzanie pracami Zespołu Badawczego, kontakty i spotkania z Zamawiającym, koordynację prac w ramach Komponentu I oraz II, koordynację prac nad Metodologią, koordynację prac nad Raportem Końcowym. Odpowiada za prawidłową i terminową realizację Umowy.

Kierownik stoi na czele Zespołu Badawczego, w skład którego wchodzi dziewięciu Ekspertów, w tym:

- ➔ Agata Niedolistek – pełniąca rolę zastępcy kierownika,
- ➔ Marta Mackiewicz – jako manager działu w Ecorys Polska sprawująca nadzór nad właściwą i terminową realizacją umowy,
- ➔ Iwona Kania – odpowiedzialna za przeprowadzenie World Cafe,
- ➔ Agnieszka Makulec – z racji swego doświadczenia w projektach zagranicznych wspomagająca procesy organizacyjne i logistyczne,
- ➔ czterej eksperci bezpośrednio zaangażowanych w realizację badań terenowych:
 - Elżbieta Świdrowska oraz Nino Tavadze w Gruzji,
 - Darya Zavertalyuk na Ukrainie,
 - Elena Diaconu w Mołdawii,
 - Valentina Patrini w Tunezji.

W prace Zespołu włączani też są w zależności od potrzeb asystenci (maksymalnie trzy osoby) odpowiedzialne m.in. za rekrutację respondentów do badań jakościowych, za gromadzenie danych dostępnych w statystykach publicznych lub za organizację spotkań warsztatowych.

W toku prac członkowie Zespołu kontaktują się z przedstawicielami Zamawiającego (MSZ) oraz przedstawicielami projektodawców. W trakcie realizacji badania planuje się udział w spotkaniach roboczych z Zamawiającym, na których omawiany będzie aktualny przebieg prac nad ewaluacją. W razie potrzeby Wykonawca będzie prezentował dotychczasowe efekty prac.

Udział projektodawców w procesie ewaluacji gwarantuje również zaproponowana metodologia badań terenowych. W trakcie każdego wywiadu pogłębionego przedstawiciele instytucji realizujących projekty będą proszeni o wyrażenie opinii dotyczących swoich

potrzeb i planów na najbliższe lata. Partycypacji służyć będzie również udział w warsztatach, na których wspólnie uzgadniane będą cząstkowe wnioski.

Wykonawca będzie raz na dwa tygodnie przysyłał (mailowo) Zamawiającemu sprawozdanie z realizacji prac, w tym ewentualnie wskazanie potencjalnych zagrożeń dla realizacji harmonogramu w okresie następnych dwóch tygodni.

Obszary ryzyka

W tabeli poniżej przedstawiamy wykaz zidentyfikowanych zagrożeń, jakie mogą wystąpić w trakcie realizacji badania oraz opis proponowanych środków je minimalizujących. Należy podkreślić, iż zaproponowane przez nas działania usprawniające proces badawczy i podnoszące rzetelność, precyzję i wiarygodność uzyskanych wyników są skutecznie stosowaną przez nas we wszystkich badaniach praktyką.

Potencjalne obszary ryzyka i środki ich minimalizacji – mapa

PRAWDOPODOBIĘSTWO WYSTĄPIENIA

		1	2	3	4	5
WAGA RYZYKA	5	<ul style="list-style-type: none"> ryzyko fizycznej utraty danych wytworzonych w trakcie trwania badania (dane cząstkowe, raporty, prezentacje i inne produkty badania); 				
	4		<ul style="list-style-type: none"> rozbieżności między oczekiwaniami Zamawiającego a zakresem analiz proponowanych przez Wykonawcę nieaktualne informacje zawarte w dokumentacji; nieaktualne źródła danych; nietrafny dobór źródeł danych zastanych; 	<ul style="list-style-type: none"> niewłaściwy dobór respondentów (wybór osób posiadających informacje niekompletne lub nieużyteczne z punktu widzenia celów badania) 	<ul style="list-style-type: none"> trudności w przekonaniu respondentów do wzięcia udziału w badaniu oraz umówieniu terminu wywiadu 	

3	<ul style="list-style-type: none">• obniżenie jakości badania wynikające ze zróżnicowanej wiedzy osób prowadzących wywiady IDI		<ul style="list-style-type: none">• konieczność agregowania informacji od więcej niż 1 osoby, mała elastyczność narzędzia• trudności w prowadzeniu warsztatów	
2		<ul style="list-style-type: none">• trudności z pozyskiwaniem materiału badawczego• zdarzenia losowe• ryzyko wystąpienia opóźnień lub obniżenia jakości wypracowanych produktów		
1				

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej tabela wykorzystuje następujące oznaczenia:

Waga ryzyka została oznaczona w skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza bardzo duże zagrożenie dla realizacji badania.

Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka zostało określone w skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza bardzo duże prawdopodobieństwo wystąpienia.

Obszar ryzyka	Przewidywane ryzyko	Środki zaradcze (w tym minimalizacja błędów w czasie obróbki danych)	Waga Ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia
Zakres i przebieg prac badawczych	<ul style="list-style-type: none"> rozbieżności między oczekiwaniami Zamawiającego a zakresem analiz proponowanych przez Wykonawcę <p>Ryzyko, że proponowany przez Wykonawcę zakres prac nie będzie pokrywał się z oczekiwaniami Zamawiającego co do zakresu i kształtu ostatecznego produktu – raportu końcowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> Spotkanie konsultacyjne nt. metodologii badania - omówienie proponowanej metodologii i zakresu analiz. Rozwiązanie to pozwoli zapewnić trafność podejścia od samego początku realizacji badania. Dodatkowe opinie Zamawiającego umożliwią wprowadzenia odpowiednich zmian/ uzupełnień do proponowanej metodologii Opracowanie Metodologii, która będzie poddana analizie Zamawiającego 	☒ ☒ ☒ ☒ ☐	☒ ☒ ☐ ☐ ☐

	<ul style="list-style-type: none">ryzyko fizycznej utraty danych wytworzonych w trakcie trwania badania (dane cząstkowe, raporty, prezentacje i inne produkty badania); <p>Ryzyko ma szczególne znaczenie w sytuacji, kiedy dane są gromadzone i przetwarzane przez wielu ekspertów na wielu komputerach.</p> <p>Utrata danych skutkować może nieterminowym wykonaniem zadań w ramach usługi lub wypracowaniem niekompletnych produktów.</p>	<ul style="list-style-type: none">odpowiednie zabezpieczenia informatyczne w tym m.in. system backup'u, system archiwizacji, programy kontrolujące procesy i dostęp do plików wytworzonych w trakcie trwania badania, niestosowanie nietrwałych nośników informacji, ochrona antywirusowa (kontrola wszystkich przychodzących i wychodzących danych - łącznie z pocztą elektroniczną, ruchem sieciowym oraz wszystkimi interakcjami sieciowymi);procedury w Zespole Badawczym, dzięki którym dane i materiały cząstkowe wytworzone przez poszczególnych ekspertów będą przekazywane na bieżąco i gromadzone przez kierownika.		
Organizacja badania	<ul style="list-style-type: none">trudności z pozyskiwaniem materiału badawczego;zdarzenia losowe;ryzyko wystąpienia opóźnień lub obniżenia jakości wypracowanych produktów.	<ul style="list-style-type: none">rozplanowanie realizacji części zadań w harmonogramie w taki sposób, aby ich realizacja mogła przebiegać równolegle (minimalizowane jest ryzyko wystąpienia „jałowych dni projektowych” tj. dni, w których brak jest możliwości realizacji projektu, w skutek problemów z jednym zadaniem);ściśle przestrzeganie podziału zadań pomiędzy wszystkich członków Zespołu Badawczego;		

		<ul style="list-style-type: none">wyznaczenie doświadczonego kierownika projektu (osoba posiadająca wiedzę i praktyczne umiejętności w obszarze zarządzania i kierowania projektami badawczymi), wspomaganego przez pozostałych członków Zespołu;doświadczony oraz odpowiednio zarządzany Zespół Badawczy. W przypadku ryzyka wystąpienia opóźnienia na danym etapie badania, istnieje możliwość przypisania dodatkowych zadań wybranym osobom z Zespołu. Zakres zadań przewidzianych do realizacji dostosowany będzie zarówno do zasobów czasowych, jak i kompetencji poszczególnych osób. Dzięki umiejętnemu zarządzaniu zasobami kadrowymi nie będą występować sytuacje, w których dany członek Zespołu Badawczego jest nadmiernie obłożony pracą i nie jest w stanie włączyć się w żadne inne zadanie związane z realizacją projektu.		
Desk research	<ul style="list-style-type: none">nietrafny dobór źródeł danych zastanych;nieaktualne źródła danych;nieaktualne informacje zawarte w dokumentacji; <p>Ryzyko, iż nie zostanie zebrany wartościowy i kompletny</p>	<ul style="list-style-type: none">weryfikacja kompletności zaproponowanego zbioru dokumentów przez członków Zespołu Badawczego,konsultacja zbioru dokumentów z Zamawiającym,korzystanie z najświeższych danych;	☒ ☒ ☒ ☒ ☐	☒ ☒ ☐ ☐ ☐

	<p>materiał badawczy, co może ujemnie wpłynąć na użyteczność wniosków i rekomendacji.</p>			
<p>Badania pierwotne (IDI, CAWI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> niewłaściwy dobór respondentów (wybór osób posiadających informacje niekompletne lub nieużyteczne z punktu widzenia celów badania) <p>Ryzyko, iż nie zostanie zebrany wartościowy i kompletny materiał badawczy, co może ujemnie wpłynąć na użyteczność wniosków i rekomendacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> proces rekrutacji respondentów do badania będzie prowadzony z należytą starannością, tak aby zidentyfikować i zapewnić uczestnictwo w badaniach osobom posiadającym informacje użyteczne z punktu widzenia celów badania; w przypadku wywiadów pogłębionych Wykonawca przewiduje możliwość realizacji wywiadu w formie diady/triady, czyli z udziałem 2 lub 3 respondentów. Podejście takie zostanie zastosowane zwłaszcza w przypadku, gdy zasugeruje je sam respondent. Często bowiem informacje dotyczące złożonych procesów są rozproszone, zatem uczestnictwo 2 lub 3 przedstawicieli instytucji, którzy zaangażowani są w dane działania na różnych etapach, umożliwi zgromadzenie materiału pełniejszego, obejmującego wszystkie aspekty podejmowanych decyzji i realizowanych działań. 	<p>■ ■ ■ ■ □</p>	<p>■ ■ ■ □ □</p>
<p>Badania pierwotne (IDI, CAWI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> trudności w przekonaniu respondentów do wzięcia udziału w badaniu oraz umówieniu terminu 	<ul style="list-style-type: none"> wszyscy uczestnicy badania, z którymi odbędą się wywiady otrzymają przed wywiadem wiadomość mailową wyjaśniającą cele badania i sposób jego realizacji, z zaproszeniem do wzięcia udziału w 	<p>■ ■ ■ ■ □</p>	<p>■ ■ ■ ■ □</p>

	<p>wywiadu</p> <p>Ryzyko, iż w badaniu nie zostanie wykorzystana wiedza kluczowych interesariuszy.</p>	<p>wywiadzie oraz z informacją o zagadnieniach, które będą poruszane podczas wywiadu, szacowanej długości wywiadu itp. Wiadomość mailowa będzie zawierać także formalny list podpisany przez Zamawiającego, który stanowi oficjalne potwierdzenie działań badawczych i prośbę o współpracę skierowaną do instytucji. Wiele osób woli być poinformowanymi o celu i zakresie wywiadu z góry. Dzięki temu mogą się przygotować.</p> <ul style="list-style-type: none">Wykonawca będzie przekonywał jak ważny jest udział w badaniu ze względu na przyszłe dokumenty strategiczne.		
<p>Badania pierwotne (IDI)</p>	<ul style="list-style-type: none">obniżenie jakości badania wynikające ze zróżnicowanej wiedzy osób prowadzących wywiady IDI <p>Ryzyko, iż badania terenowe nie zostaną przeprowadzone zgodnie ze sztuką, przez co otrzymany materiał badawczy nie będzie kompletny i użyteczny</p>	<ul style="list-style-type: none">sporządzenie instrukcji prowadzenia wywiadu;indywidualne wywiady pogłębione będą przeprowadzone przez doświadczonych moderatorów (nie ankieterów), znających dobrze badaną tematykę;zorganizowane zostanie spotkanie zespołu moderatorów poświęcone realizacji wywiadów; pytanie po pytaniu zostaną omówione scenariusze wywiadów – szkolenie obejmie wyjaśnienie poszczególnych pytań/części konspektu, w tym również wskazanie możliwych problemów, jakie mogą się pojawić w trakcie wywiadu oraz sposobów ich rozwiązania;	<p>■ ■ ■ □ □</p>	<p>■ ■ □ □ □</p>

Badania pierwotne	<ul style="list-style-type: none">konieczność agregowania informacji od więcej niż 1 osoby/respondenta w ramach jednej ankietowanej instytucji,	<p>Kluczowymi metodami zaradczymi, jakie zostaną zastosowane przez członków Zespołu Badawczego będzie:</p> <ul style="list-style-type: none">Przesłanie respondentowi zagadnień /obszarów tematycznych przed rozpoczęciem właściwego badania (tak aby respondent mógł się skonsultować z innymi pracownikami w ramach instytucji, posiadającymi wiedzę w interesującym wykonawcę zakresie). Takie podejście jest celowe, gdyż w niektórych przypadkach wiedza ta może być „rozproszona” wśród większej niż 1 liczby osób,Zastosowanie sprawdzonych kwestionariuszy gwarantujących odpowiednią jakość uzyskanych danych).	<p>■ ■ ■ ■ ■</p>	<p>■ ■ ■ ■ ■</p>
Badania pierwotne	<ul style="list-style-type: none">trudności w prowadzeniu warsztatów	<ul style="list-style-type: none">Zaangażowanie osób mających doświadczenie w prowadzeniu warsztatówModerowanie dyskusji.Poprzedzenie dyskusji prezentacją głównych założeń badania.	<p>■ ■ ■ ■ ■</p>	<p>■ ■ ■ ■ ■</p>

Źródło: Opracowanie własne

Narzędzia badawcze

Uwaga! Na etapie Raportu Metodologicznego poniższe projekty narzędzi badawczych należy traktować jako wstępne. Zakłada się, że w miarę prowadzenia analiz desk research, w szczególności analizy wniosków i sprawozdań z projektów, narzędzia te będą modyfikowane. Dotyczy to przede wszystkim dodania kolejnych pytań, doprecyzowania kafeterii w kwestionariuszu CAWI, ewentualnie opracowania odrębnych narzędzi dla kolejnych typów respondentów.

Szablon analizy dokumentów

Wyniki analizy danych zastanych będą wprowadzane na bieżąco do pliku Excel, który ze względu na konieczność bieżącego dostępu przez wszystkich członków zespołu badawczego zostanie umieszczony na serwerze zewnętrznym i dostępny w tzw. chmurze.

Wystandardyzowany arkusz będzie miał następującą strukturę:

Lp.	Nazwa źródła danych	Pytanie badawcze, do którego odnosi się źródło	Treść (cytat, notatka, dane itp.)	Część raportu, w której dane źródło ma zastosowanie	Komentarz ewaluatora
1					
2					
...					

Scenariusz warsztatu otwierającego

Wstęp

- *Prezentacja moderatora. Prezentacja uczestników.*
- *Informacja o zasadach prowadzenia panelu.*
- *Wyjaśnienie celu spotkania.*

Kwestie do omówienia

W jaki sposób formułowano cele polskiej pomocy rozwojowej? Czy przedstawiciele Trzeciego Sektora oraz innych resortów (w tym wnioskodawcy ze strony administracji) mieli zapewniony istotny głos w debacie?

Jak obecnie ocenia się kierunki Wieloletniego Programu na lata 2012-2015? Czy wyznaczone wówczas kierunki sprawiły, że wzrosła efektywność polskiej pomocy?

Czy zaangażowanie FSM do realizacji części zadań polskiej pomocy rozwojowej przyniosło

oczekiwane rezultaty?

Jakie są obecnie najistotniejsze kwestie związane z programowaniem polskiej pomocy rozwojowej?
Co wymaga doprecyzowania?

Jakie oczekiwania wobec ewaluacji mają poszczególni uczestnicy?

Podsumowanie i zakończenie spotkania

Kwestionariusz ankiety elektronicznej (CAWI)

Szanowni Państwo!

Firma ECORYS Polska Sp. z o.o. na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych prowadzi badanie efektów projektów realizowanych w ramach polskiej pomocy rozwojowej prowadzonej na terenie ...

Jednym z elementów badania jest poniższa ankieta przeznaczona dla uczestników projektu pn. [pełna lub skrócona nazwa wstawiana automatycznie]. Państwa opinie związane z badaną problematyką są dla nas niezwykle ważne. Na podstawie wyników ankiety, a także na podstawie zgromadzonych danych statystycznych, wywiadów z przedstawicielami projektodawców i ich partnerów opracowane zostaną wnioski i rekomendacje do dalszych działań w zakresie pomocy rozwojowej.

Zapewniamy, że badanie jest całkowicie anonimowe, a dane (zanonimizowane) zostaną wykorzystane jedynie w zbiorczych zestawieniach.

Wypełnienie ankiety zajmie ok. 10 minut.

Przypominam, że będziemy rozmawiać o projekcie pn. [...]

P1. Na czym polegał Pani/a udział w tym projekcie. Proszę opisać 2-3 zdaniami.

.....

P2. Skąd dowiedział/ a Pan/i, że taki projekt jest realizowany?

.....

P3. Jaki był Pana/i zdaniem cel tego projektu?

....

P4. Czy w Pana/i opinii cel ten został osiągnięty?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Ani tak, ani nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie wiem/ trudno powiedzieć

P5. Czy przed rozpoczęciem realizacji projektu był Pan/i pytany o Pana/i potrzeby związane z dziedziną, której dotyczył projekt?

1. Tak
2. Nie -> P7
3. Nie pamiętam/ nie wiem -> P7

P6. W jaki sposób/ w jakiej formie?

....

P7. Czy uważa Pan, że założenia projektu odpowiadały na Pani/a potrzeby związane z dziedziną, której dotyczył projekt?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Ani tak, ani nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie wiem/ trudno powiedzieć

P8. Czy uważa Pan/i, że środki przeznaczone na ten projekt (pieniądze, czas, zaangażowanie uczestników), można było spożytkować w bardziej efektywny sposób?

1. Zdecydowanie tak

2. Raczej tak
3. Ani tak, ani nie -> P10
4. Raczej nie -> P10
5. Zdecydowanie nie -> P10
6. Nie wiem/ trudno powiedzieć -> P10

P9. W jaki inny sposób można było spożytkować te środki?

.....

P10. Gdyby mogła/mógł Pani/Pan wpłynąć na kształt tego projektu, co by Pan/i w nim zmieniła?

.....

P11. Czy w swoim codziennym życiu/ w pracy, korzysta Pan/i z wiedzy/ umiejętności/ możliwości nabytych dzięki realizacji projektu?

1. Zdecydowanie tak -> P13
2. Raczej tak -> P13
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Nie wiem/ trudno powiedzieć -> P13

P12. Z jakiego powodu Pan/ i nie korzysta?

.....

P13. Proszę wymienić po trzy zalety i trzy wady tego projektu:

ZALETY	WADY
1	1
2	2
3	3

P14. Podsumowując, czy uważa Pan/i, że Pana/i udział w tym projekcie przyczynił się do

poprawy Pana/i sytuacji osobistej/ zawodowej?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Ani tak, ani nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie wiem/ trudno powiedzieć

P15. W jaki sposób?

.....

To już wszystkie pytania. Dziękujemy serdecznie za udział w badaniu.

Scenariusz wywiadu pogłębionego

Wywiad z koordynatorem/ przedstawicielem projektodawcy – Komponent I/II (z wyłączeniem Małych Grantów)

Przekazujemy informacje: cele wywiadu, informacja o nagrywaniu dźwięku, sposobie wykorzystania informacji pozyskanych w trakcie wywiadu. Pytamy, czy uczestnicy wywiadu mają jakieś pytania na temat badania.

1. Proszę na wstępie powiedzieć, jaki był Pani/a udział w projekcie pod nazwą?
2. Proszę krótko powiedzieć, czym zajmuje się Pani/a organizacja/ instytucja/ departament. Jakie mieli Państwo doświadczenie w udziale w projektach związanych z pomocą rozwojową?
3. Skąd pomysł żeby Pani/a organizacja/ instytucja wzięła udział w tego typu projekcie? Skąd decyzja o wyborze danego obszaru realizacji projektu? Jak przebiegał wybór partnera?
4. Czy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu badali Państwo potrzeby beneficjentów? W jaki sposób? Czy wnioski z tej diagnozy wpłynęły na ostateczną koncepcję projektu?
5. Czy miejscowi beneficjenci traktowali ten projekt jako efekt swoich potrzeb/ pomysłów/ jako własną inicjatywę, czy raczej jako 'przyniesiony z zewnątrz'?
6. Z jakimi trudnościami na etapie wnioskowania o wsparcie zetknęli się Państwo? Z czyjej

strony? Czy wystąpienie tych barier sprawiło, że rozważali Państwo odstąpienie od składania wniosku? Czy potrafi Pan/i wskazać bariery związane z procedurami przyznawania środków, które sprawiają, że inne podmioty rezygnują z aplikowania?

7. Proszę w kilku zdaniach opowiedzieć, jakie były cele Państwa projektu.
8. Czy cele te wpisywały się w cele dokumentów strategicznych kraju/ regionu, w którym były realizowane?
9. Czy udało się osiągnąć zamierzone cele? Jeśli nie, z jakich powodów?
10. Czy ma Pan/i wrażenie, że poszczególne działania w ramach projektu nie spełniły oczekiwań lokalnych organizacji/ instytucji/ mieszkańców? Z jakiego powodu?
11. Czy pojawiły się efekty, które z punktu widzenia odbiorców okazały się niepożądane/ niechiane?
12. Czy w Pani/a opinii projekt przyniesie długofalowe skutki? Jakie? Jeśli nie, dlaczego?
13. Czy projekt ma swoją kontynuację? Kto za nią odpowiada? Z jakich środków jest ona finansowana? Czy udało się trwale zaangażować miejscowe instytucje/ organizacje/ mieszkańców w kontynuowanie projektu?
14. Jakie największe bariery (poza proceduralnymi, jeśli zostały wskazane) napotkali Państwo w trakcie realizacji projektu?
15. Czy w Pani/a opinii polskie projekty rozwojowe realizowane w Gruzji/ Tunezji/ na Ukrainie przyczyniają się do rozwoju tych krajów? Jaki charakter ma ten wpływ (np. lokalny, ogólnokrajowy, sektorowy, branżowy itp.)?
16. Jak ocenia Pan/i współpracę w przedstawicielami FSM? Czy osoby, z którymi się Pan/i zetknął/zetknęła były kompetentne, pomocne, uprzejme, sprzyjały rozwiązywaniu pojawiających się problemów?
17. Jak ocenia Pan/i współpracę z partnerami/ beneficjentami/ uczestnikami projektów? Czy uważa Pan/i, że dostrzegali oni potrzebę i sens realizacji Państwa projektu?
18. Podsumowując, czy uważa Pan/i, że ten projekt spełnił oczekiwania, które były przed nim stawiane? Czy gdyby Pan/i mógł/mogła, zmienić/a/by Pan/i coś w jego założeniach/ sposobie realizacji?
19. Czy planują Państwo/ lub Pan/i jako ekspert/ka uczestniczyć w projektach polskiej pomocy rozwojowej w przyszłości?

Serdecznie dziękuję za wywiad

Wywiad z beneficjentem/ innymi osobami związanymi z realizacją projektu na miejscu - Komponent I/II

Przekazujemy informacje: cele wywiadu, informacja o nagrywaniu dźwięku, sposobie wykorzystania informacji pozyskanych w trakcie wywiadu. Pytamy, czy uczestnicy wywiadu mają jakieś pytania na temat badania.

1. Proszę na wstępie powiedzieć, jaki był Pani/a udział w projekcie pod nazwą?
2. Proszę krótko powiedzieć, czym zajmuje się Pani/a instytucja/ departament. Jakie mieli Państwo doświadczenie w udziale w projektach związanych z pomocą rozwojową? Z jakich krajów była kierowana pomoc? (jeśli z Polski) Czy pamięta Pan/i jaka polska instytucja była projektodawcą?
3. Skąd pomysł żeby Pani/a instytucja wzięła udział w tego typu projekcie? Czy sami inicjowali Państwo współpracę, czy inicjatywa wyszła od projektodawcy z Polski?
4. Czy byli Państwo zaangażowani w proces tworzenia wniosku/ opracowywanie jego koncepcji, celów? Czy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu badali Państwo/ lub polski projektodawca potrzeby beneficjentów? W jaki sposób? Czy wnioski z tej diagnozy wpłynęły na ostateczną koncepcję projektu?
5. Z jakimi trudnościami na etapie tworzenia koncepcji zetknęli się Państwo? Czy wystąpienie tych barier sprawiło, że rozważali Państwo odstąpienie od uczestnictwa w projekcie? A może potrafi Pan/i wskazać bariery związane z procedurami przyznawania środków, które sprawiają, że inne podmioty z Państwa kraju rezygnują z uczestnictwa?
6. Proszę w kilku zdaniach opowiedzieć, jakie były cele projektu, w którym brali Państwo udział.
7. Czy udało się osiągnąć zamierzone cele? Jeśli nie, z jakich powodów?
8. Jakie największe bariery napotkali Państwo w trakcie realizacji projektu?
9. Czy w Pani/a opinii polskie projekty rozwojowe realizowane w Gruzji/ Tunezji/ na Ukrainie przyczyniają się do rozwoju Pana/i kraju? Jaki charakter ma ten rozwój (np. lokalny, ogólnokrajowy, sektorowy, branżowy itp.)?
10. Jakie widzi Pan/i różnice między projektami realizowanymi z polskich środków, a projektami rozwojowymi innych krajów? Czy może Pani / Pan podać przykład innych projektów, które lepiej wpisują się w potrzeby?
11. Jak ocenia Pan/i współpracę z beneficjentami/ uczestnikami projektów? Czy uważa Pan/i, że dostrzegali oni potrzebę i sens realizacji Państwa projektu?
12. Podsumowując, czy uważa Pan/i, że ten projekt spełnił oczekiwania, które były przed nim stawiane? Czy gdyby Pan/i mógł/mogła, zmienić/a/by Pan/i coś w jego założeniach/ sposobie realizacji?

Serdecznie dziękuję za wywiad

Wywiad z koordynatorem ze strony Ambasady – Małe Granty

Przekazujemy informacje: cele wywiadu, informacja o nagrywaniu dźwięku, sposobie wykorzystania informacji pozyskanych w trakcie wywiadu. Pytamy, czy uczestnicy wywiadu mają jakieś pytania na temat badania.

1. Proszę na wstępie powiedzieć, jaki był Pani/a udział w projekcie pod nazwą?
2. Skąd pomysł żeby Pani/a instytucja wzięła udział w tego typu projekcie? Skąd decyzja o wyborze danego obszaru realizacji projektu? Jak przebiegał wybór partnera?
3. Czy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu badali Państwo potrzeby beneficjentów? W jaki sposób? Czy wnioski z tej diagnozy wpłynęły na ostateczną koncepcję projektu?
4. Z jakimi trudnościami na etapie tworzenia koncepcji projektu zetknęli się Państwo? Czy wystąpienie tych barier sprawiło, że rozważali Państwo odstąpienie od składania wniosku? A może potrafi Pan/i wskazać bariery związane z procedurami przyznawania środków, które sprawiają, że inne podmioty rezygnują z aplikowania?
5. Proszę w kilku zdaniach opowiedzieć, jakie były cele Państwa projektu.
6. Czy udało się osiągnąć zamierzone cele? Jeśli nie, z jakich powodów?
7. Jakie największe bariery napotkali Państwo w trakcie realizacji projektu?
8. Czy w Pani/a opinii polskie projekty rozwojowe realizowane w Mołdawii przyczyniają się do rozwoju tego kraju? Jaki charakter ma ten rozwój (np. lokalny, ogólnokrajowy, sektorowy, branżowy itp.)?
9. Jak ocenia Pan/i współpracę z partnerami/ beneficjentami/ uczestnikami projektów? Czy uważa Pan/i, że dostrzegali oni potrzebę i sens realizacji Państwa projektu?
10. Podsumowując, czy uważa Pan/i, że ten projekt spełnił oczekiwania, które były przed nim stawiane? Czy gdyby Pan/i mógł/mogła, zmienić/a/by Pan/i coś w jego założeniach/ sposobie realizacji?
11. Jakie cele w zakresie projektów pomocy rozwojowej stawia sobie obecnie Ambasada?

Serdecznie dziękuję za wywiad

Scenariusz panelu ekspertów

Wstęp

- *Prezentacja się moderatora. Prezentacja uczestników.*
- *Informacja o zasadach prowadzenia panelu, o nagrywaniu rozmowy.*
- *Wyjaśnienie celu spotkania.*
- *Omówienie materiałów, które zostały uprzednio przekazane ekspertom. Potwierdzenie, że każdy z ekspertów materiały otrzymał i się z nimi zapoznał.*

Zagadnienia do dyskusji

- Z jakim zainteresowaniem spotykają się polskie projekty rozwojowe w krajach przyjmujących pomoc? Czy projekty te są dostosowane do potrzeb?
- Opinie na temat długofalowych efektów realizowanych projektów
- Próba wskazania, jakie typy projektów są najistotniejsze ze strategicznego punktu widzenia. Które działania realizują cele umowy między MSZ a FSM?
- Czy pozycja Polski w sposób istotny zmieniła się w ostatnich latach? Czy/ w jaki sposób wpływa to na wizerunek Polski?
- Czy działania prowadzone przez FSM są efektywne? Czy efektywność jest większa niż w przypadku działań realizowanych bezpośrednio przez MSZ? Czy da się wskazać czynniki, które wpływają na efektywność działań prowadzonych przez FSM? Czy istnieją przypadki takich działań, które ocenia się jako nieefektywne, jednak należy je kontynuować z pewnych względów? Jakich?
- Czy działania realizowane przez FSM są oparte na diagnozie potrzeb potencjalnych beneficjentów? Czy ma to wpływ na trwałość projektów?
- Czy istnieje potrzeba zwiększenia skali zaangażowania polskiej pomocy rozwojowej, a jeżeli tak, w jakich obszarach?

Podsumowanie wniosków.

Zakończenie panelu

Zagadnienia oraz zasady dotyczące World Cafe (Komponent I)

Proponujemy, by w trakcie World Cafe skupić się na wypracowywaniu rekomendacji na lata 2014-2020.

Rekomendacje będą dotyczyły modeli, rozwiązań i różnych wariantów wdrożenia działań z zakresu pomocy rozwojowej prowadzonych na rzecz Gruzji, Ukrainy i Tunezji oraz działań wpływających na

zainteresowanie potencjalnych beneficjentów.

Ramowy przebieg spotkania:

1. Przedstawienie uczestnikom wniosków płynących z dotychczasowych badań – problemów, dobrych praktyk, etc.
2. Przedstawienie wstępnych propozycji rekomendacji eksperckich
3. Dyskusja nad propozycjami rekomendacji eksperckich
4. Praca warsztatowa nad propozycjami rekomendacji uczestników
5. Podsumowanie - proponujemy formułę, w której Wykonawca opracowuje całość rekomendacji wraz z wynikami pracy warsztatowej, które następnie zostanie przesyłane uczestnikom do zaopiniowania, następnie wprowadzone zostaną ewentualne poprawki i na tej podstawie opracowana zostanie wersja finalna przekazana do Zamawiającego i następnie wykorzystana w Raporcie Końcowym.

W zaprojektowaniu i przeprowadzeniu sesji *World Cafe* uwzględnionych zostanie pięć kluczowych i charakterystycznych dla tej techniki zasad.

ZASADA NR 1 – ORGANIZACJA PRZESTRZENI

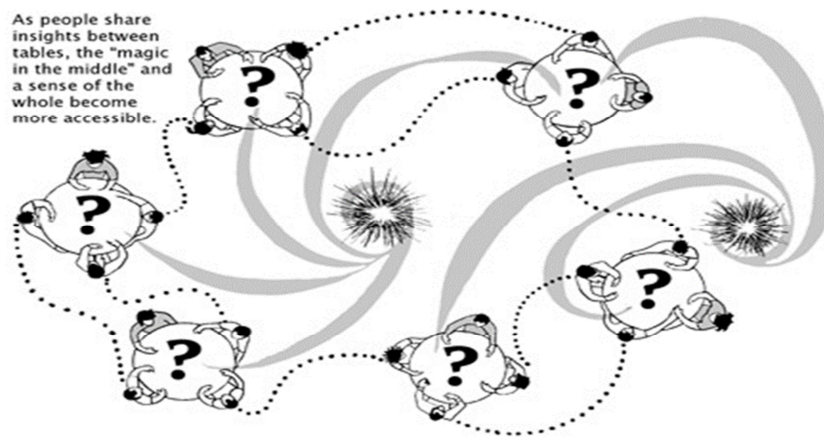
Ustawienie w dedykowanej przestrzeni (np. w sali, w dużym holu), małych stołów i wokół nich krzesel w sposób oddający klimat kojarzący się ze swobodną atmosferą dyskusji - klimat „kawiarni” (jak na ilustracji nr. 1).

Jeden stół to jedna kwestia/jeden problem wymagający wspólnej dyskusji, refleksji i sugestii, co do pożądanego kierunku zmian i/lub rozwiązań ((jak na ilustracji nr. 2).

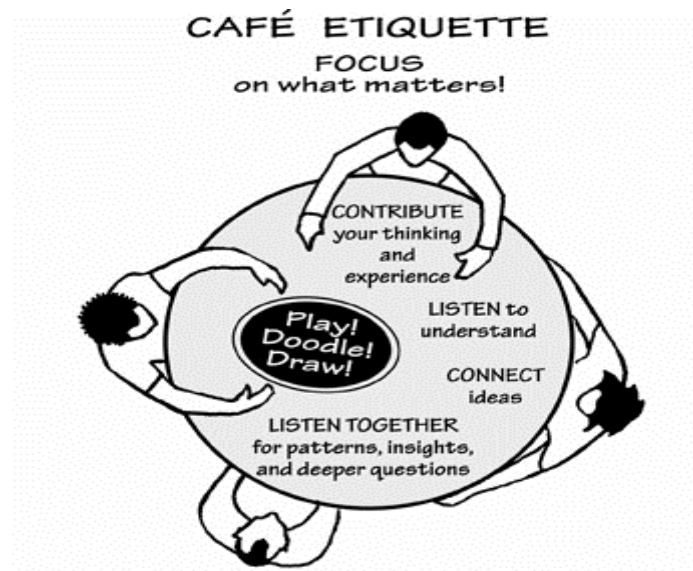
Stoły będą pokryte dużymi kartami białego papieru, na każdym stole do dyspozycji uczestników/-ek biorących udział w dyskusji (są to małe 4 - 6 osobowe grupy) będą kolorowe markery, oraz "Talking Stick" - atrybut „władzy” facylitatora dyskusji, krążący wśród rozmówców, używany jeśli wystąpi potrzeba uporządkowania dyskusji, w szczególności umożliwienia wypowiedzi osobom które nie miały podczas rozmowy możliwości wyrażenia swojej opinii (jak na ilustracji nr 3).

Ilustracja nr 1²

Ilustracja nr 2³

Ilustracja nr 3⁴

² Źródło: http://www.theworldcafe.com/ibank_book.html

³ Źródło: http://www.theworldcafe.com/ibank_book.html

⁴ Źródło: http://www.theworldcafe.com/ibank_book.html

ZASADA NR 2 – POWITANIE I WPROWADZANIE DO DYSKUSJI

Każdy stolik ma swojego gospodarza; przy każdym stoliku rozmówcom towarzyszy moderator (facylitator); jego zadaniem jest:

- powitanie uczestników/-ek rozmowy,
- wprowadzenie rozmówców do tematu, tj. zaprezentowanie kwestii problemowej, wokół której ma toczyć się dyskusja,
- poinformowanie o przyjętych zasadach rozmowy (min. o ustalonym czasie rozmowy, i prawie do wypowiedzi dla każdej osoby, nawet jeśli jej przekonanie i poglądy są odmienne od przekonań pozostałych osób z tej grupy),
- przestrzeganie etykiety rozmowy,
- co ważne - notowanie kluczowych spostrzeżeń czy wniosków wypracowanych przez grupę podczas dyskusji (lub dbanie by były notowane przez rozmówców na papierze, którym przykryty jest stolik), po to by przekazać te wnioski kolejnej grupie zasiadającej do stolika.

ZASADA NR 3 – DYSKUSJA PRZY KAŻDYM STOLIKU TOCZY SIĘ W OKREŚLONYM CZASIE W DYNAMICZNIE ZMIENIAJĄCYCH SIĘ GRUPACH

Grupy zmieniają się przy stolikach, „gospodarz stolika” (facylitator) pozostaje na swoim miejscu (przy swoim stole) - umożliwia to zgromadzenie i dyskusję różnych grup/osób wokół więcej niż jednego problemu.

Liczba zmian przy stolikach zależy od dostępnego czasu. Wykonawca proponuje, co najmniej trzy zmiany/rundy, odbywające się w następującym przedziale czasowym:

- Pierwsza runda - dwadzieścia minut rozmów dla każdej małej grupy siedzącej wokół stołu
- Pierwsza zmiana – członkowie grup/lub całe grupy przenoszą się do innych stolików (wszyscy poza gospodarzem muszą zmienić swoje miejsce)
- Druga runda – piętnaście minut rozmów dla każdej małej grupy siedzącej wokół stołu
- Druga zmiana – członkowie grup/lub całe grupy przenoszą się do innych stolików (wszyscy poza gospodarzem muszą zmienić swoje miejsce), nikomu nie wolno powrócić do stolika zajmowanego podczas pierwszej rundy
- Trzecia runda – dwadzieścia minut rozmów dla każdej małej grupy siedzącej wokół stołu

Każdorazowo, „gospodarz stołu” powtarza czynności składające się na jego funkcję tj. wita nową grupę, prezentuje problem i wnioski wypracowane przez poprzednią grupę, dzięki temu nowi dyskutanci (bo w nowym składzie) mogą kontynuować dyskusję o problemie zapoczątkowaną przez poprzednich rozmówców, zapisuje lub dba o zanotowanie kolejnych, nowych spostrzeżeń i wniosków.

ZASADA NR 4 – DYSKUSJA PRZY KAŻDYM STOLIKU TOCZY SIĘ WOKÓŁ TEGO SAMEGO PROBLEMU LUB POJAWIAJĄCYCH SIĘ NOWYCH PYTAŃ DLA TEGO SAMEGO PROBLEMU

W każdej kolejnej rundzie, przy każdym stoliku, dyskusji i refleksji może być poddany ten sam problem (ta sama kwestia); lub też w każdej kolejnej rundzie dla diskutowanego problemu „gospodarz stołu” może sformułować nowe pytanie nadając rozmowie kierunek pożądany ze względu na cel.

ZASADA NR 5 – PODSUMOWANIE NA FORUM

Na zakończenie wszystkich odbytych rund „gospodarze stołów” wraz z towarzyszącymi im uczestnikami/-kami ostatniej rundy sesji *World Cafe* (po 1 osobie dla każdego „gospodarza stołu”) zaproszeni będą do podzielenia się **na forum** spostrzeżeniami i wnioskami z odbytych rozmów.

Rozwiązania logistyczne i techniczne zastosowane w ramach sesji *World Cafe* mogą być modyfikowane tak by w jak najwyższym stopniu odpowiadały celowi sesji, potrzebom uczestników/ek sesji, liczbie osób uczestniczących w sesji, uwzględniając dostępną przestrzeń (infrastrukturę) i inne okoliczności.